

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nezihe Meriç

Alacaceren

ROMAN

NEZİHE MERİÇ • Alacaceren

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

5.
baskı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ALACACEREN

Nezihe Meriç (Gemlik, 28 Şubat 1924 – İstanbul, 18 Ağustos 2009) Eskişehir Lisesi'nden (1943) sonra İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı ile aynı üniversitenin Felsefe bölümlerine devam etti (1945). Ankara'da, eşi Salim Şengil'in kurucusu olduğu Dost Yayınları'nın ve Dost dergisinin yönetiminde görev aldı (1957-1973). İlk öyküsü ("Bir Şey") Seçilmiş Hikâyeler dergisinde çıktı. *Korsan Çıkmazı* ile 1962 TDK Roman Ödülü'nü, *Bir Kara Derin Kuyu* ile 1990 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Yandırma* ile 1998 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, *Çavlanın İçinde Sessizce* ile 2004 Dünya Kitap-Yılın Telif Kitabı Ödülü'nü, son olarak da 2007 Mersin Kenti Edebiyat Ödülü'nü aldı.

Öykü: *Bozbulanık* (1953), *Topal Koşma* (1956), *Menekşeli Bilinç* (1965), *Dumanaltı* (1979), *Bir Kara Derin Kuyu* (1989), *Boşlukta Mavi* (Seçilmiş Öyküler, 1992), *Yandırma* (1998), *Toplu Öyküler I* (1998), *Toplu Öyküler II* (1998), *Gülün İçinde Bülbül Sesi Var* (2008). **Roman:** *Korsan Çıkmazı* (1961), *Alacaceren* (2003), *Çisenti* (2005). **Anı:** *Çavlanın İçinde Sessizce* (2004). **Oyun:** *Sular Aydınlanıyordu* (1970), *Sevdican* (1992), *Çın Sabahta* (1995), *Toplu Oyunlar* (2003). **Çocuk Kitapları:** *Alagün Çocukları* (1976), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında* (1992), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Yedi Yaşında* (1992), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Sekiz Yaşında* (1993), *Küçük Bir Kız Tanıyorum Dokuz Yaşında* (1994), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On Yaşında* (1996), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On Bir Yaşında* (1996), *Küçük Bir Kız Tanıyorum On İki Yaşında* (1998), *Ahmet Adında Bir Çocuk* (1998), *Dur Dünya Çocukları Bekle* (1999). **Mektup:** *Aix-Londra-İstanbul Mektupları* (2011). **Diğer:** *Püf Noktası* (2011).

**Nezihe Meriç'in
YKY'deki kitapları:**

Edebiyat

- Yandırma (1998)
Toplu Öyküler I (1998)
Toplu Öyküler II (1998)
Korsan Çıkmazı (1999)
Alacaceren (2003)
Toplu Oyunlar (2003)
Çavlanın İçinde Sessizce (2004)
Çisenti (2005)
Gülün İçinde Bülbül Sesi Var (2007)
Aix - Londra - İstanbul Mektupları
(Orhan Suda ile birlikte) (2011)
Püf Noktası - İlk Öyküleri ve Yazıları (2011)
Bozbulanık 60 Yaşında (Özel Baskı) (2013)

Doğan Kardeş

- Zor Yokuşu - Seçme Öyküler (2010)
Küçük Bir Kız Tanıyorum Altı Yaşında (2016)
Küçük Bir Kız Tanıyorum Yedi Yaşında (2016)
Küçük Bir Kız Tanıyorum Sekiz Yaşında (2016)
Küçük Bir Kız Tanıyorum Dokuz Yaşında (2017)
Küçük Bir Kız Tanıyorum On Yaşında (2017)
Küçük Bir Kız Tanıyorum On Bir Yaşında (2017)
Küçük Bir Kız Tanıyorum On İki Yaşında (2018)
Dur Dünya Çocukları Bekle (2018)
Alagün Çocukları (2019)

NEZİHE MERİÇ

Alacaceren

Roman

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 1772
Edebiyat - 482

Alacaceren / Nezihe Meriç

Kitap editörü: Onca Tapınç
Düzeltili: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü Organize Sanayi Bölgesi Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü / İstanbul
Telefon: (0 212) 671 61 51 • Faks: (0 212) 671 61 50
Sertifika No: 28640

1. baskı: İstanbul, Ocak 2003
5. baskı: İstanbul, Haziran 2019
ISBN 978-975-08-0532-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2017
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

ALACACEREN

Alacaceren

Onun adı Bengisu.

Düşünüyorum da, bu adı ona dedesi koymuştur. Zamanla, 'su' düşmüş, Bengi kalmış.

Ne adamdı bu dede. Uzun boylu, çok zarif, çok trandaz olması bir yana, inceliklerle donanmış biri. Böyle birine yolda rastladığı zaman insan, elinde olmadan dönüp arkasından bakar; 'ne hoş adam' der. İlk bakışta belli olmasa da, hemen üzerindeki renk uyumunun ayırdına varılır. Baktıkça. Yağmurluğundan kasketine, ayakkabısından, gergin çoraplarından, kol saatine dek, ince bir beğeni, çağdaş, genç bir anlayışın etkisi bir sis gibi iner insanın üzerine. Evet evet, ben bunu çok yaşamışşımdır. Hoşuma giden insanlardan, bir anda tanımlayamadığım, inceliklerden geçip süzölmüş bir duygu gelir üzerime üzerime, beni sarar, etkisi altına alır. Dede de böyle. Saçları beyazlaşmış. Oldukça gür olan bıyıkları –hele– bembeyaz. Yaşı seksenini aşmış olmasına karşın çok genç bir adam. Bir de, kıskık mavi gözlerinin, insanın yüzüne derin derin, sevgiyle bakışını eklemek gerek bu tanımlamaya.

Bengisu! Ben bu Bengi'yi çok seviyorum. Onu düşünürken, onu yazmak için irdeleyip dururken içimde, hep bir sızı oluşuyor. Bu acımak değil. Yoo, hayır! Bu, onu anladığım, yalnızlığını, incinen duygularını yakından bildiğim için. O ben değilim ama, bana benzeyen çok yanı var. Benim hiç dedem olmadı. Çocukluğum da, çok keyifli, çok mutlu geçti sayılır –bir anlam-

da- gene de hep yalnız bir çocuk oldum. İçimdeki, onarılması olanaksız yalnızlığı, O, Bengi, yoğun biçimde yaşıyor. İstiyorum ki o da beni sevsin, beni iyi bir yazar saysın, kendini bana bıraksın. Beraber kotaralım onun öyküsünü.

Yazmaya başlarken, Bengi'nin yaşamındaki herkesi iyi tanıdığımı sanıyorum. Bakalım, yazdıkça göreceğiz.

Önce onda iz bırakmış, unutamadığı sabahları yazarak başlamak istiyorum.

İşte onun zamanından bir sabah alıyorum, bunu başlangıç için akıllıca seçtiğimi düşünerek başlıyorum.

Sabahlardan Bir Sabah

Kent, milyonlarca evden, apartmandan kurulu. Caddeleri, sokakları, tek tek, sıra sıra, dizi dizi dolduran yapılar var. Bahçeli, bahçesiz, cadde üzerinde, sokak içinde, bulduğu her boş arsada boy vermiş evler, apartmanlar.

Bu apartmanlardan birinin bir dairesinde oturuyor Bengiler. Kent merkezine oldukça yakınlar. Ortadaki büyük meydana dört bir yana, dört anacadde ayrılıyor. Kuzeye çıkan caddenin, hemen başlangıcından üç sokak sonra sapılan, genişçe, bir sokaktır burası. Yukardan otobüs yolundan tanımlaması daha kolay olur da, ben kestirmeden anlatıyorum.

Bu sokağın bir özelliği var. Buraları, kentin çok yıllar önceki zamanlarında, hep bağlarla, bahçelerle doluymuş. Büyük bir bölümü anacaddeye gitmiş; bu sokak o zamanlardan bir anı gibi kalmış. Hâlâ ağaçlar var, hâlâ orada burada kalmış bahçeler... Nasıl olmuşsa olmuş, denk gelmiş, ağaçlar kesilmeden sıgışabilmiş bunca apartman. Şimdi, her yer 'şarküteri', 'kuaför', 'cafe', 'restorant', 'hotel' vb. Dolu. Ama ağaçlar bir kent şenliği oluşturuyor buralarda; yemyeşil, hışıl hışıl, üstelik kuş sesleri içinde. Ovalara yayılmasa da, o duyguyu getirir gibi olup, kurtarıyor onu.

Anacaddeden sapınca, biraz yürümek gerekir, Bengilerin apartmanına dek. Güzel bir yol olduğu için yormaz insanı. Bu,

küçük, caddemsi sokağın adı, Mütercim Ali Rıza Bey sokağıdır. Kimbilir kimdi bu Ali Rıza bey. Ne zaman, neden ötürü konulmuş bu ad bilinmez. Bengilerin apartmanı, ortalara doğru, soldaki eczaneyi geçince ikinci apartman. Ege apartmanı. Güzel, bakımlı, sekiz daireli, derli toplu bir apartmandır. Bengiler üçüncü katta. Ön taraf caddeye, arka taraf, o eski bağlar zamanından kalmış, daha yapımcıların eline düşmemiş ağaçlıklara, boş arsalara bakar. Evin içini de yazmak istiyorum. Çünkü Bengi, evi çok seven bir kız. Hani yürüyüp giderken bir caddede, ya da bir sokaktan geçerken birden durur ya, evlere bakmak içindir. Eski binalara, yeni yapılan apartmanlara, gökdenlenlere, kırlık bir yerden geçiyorsa gecekonduklara, durup, öylece, uzun uzun bakar. Ne düşündüğünü, neler duyduğunu sorarsanız belki tam açıklayıcı bir yanıt veremez. Sadece, bunlara bakmayı çok sevdiğini, heyecanlandığını anlatabilir. Kendi evleri için de bu, haydi haydi geçerlidir elbette. Bengi, evin içinde dolaşır durur. Diyelim bir koltuğu biraz öne çeker, çiçeklerin suyunu değiştirir, duvardaki çarpılmış bir resmi düzeltir. Evin içinde, gölgeli, loş bir hava oluşturmak için perdelerin birini açar, ikisini aralar... Evin her köşesine bakar, her yanıyla ahbaplık kurar. Kapılar, aralıklar, balkonlar, odalar, mutfak, banyo... İşte bir evde ne varsa hepsine ayrı duygularla bağlıdır. Bu ev içi öyküsünü sonra, yeri gelirse en ufak ayrıntısına dek yazacağım. Bu bana yeni bir eve taşınıyormuşum duygusu verecek. Evden eve taşınarak, kentin değişik semtlerinde yaşamının, insanı, günlük yaşamın tekdüzeliğinden kurtarıcı, çok hoş duygular getirdiğine inanırım. Yeni evlerle, yeni semtlerle, sokaklarla, yokuşlar, ağaçlar, apartmanlar, semtin eczanesi, bak-kalları, manavları, caddeler, otobüs durakları, o semtte yaşayan insanlar, yeni yeni yüzler...

Oysa Bengi, bu sokaktan, alıştığı, her bir köşesini, ince ince gözlemleyip sevdiği, insanların gönül bağıyla bağlandığı bu-ralardan ayrılmak istemez.

Sabahlardan bir sabah demiştik...

Önce şu var: Sabah Bengi için ilk horoz sesi, ya da ilk geçen sabah otobüsü demektir. Gece kaçta yatmış olursa olsun, ille bu

erken saatte uyanır. Bir süre yarı uyur, yarı uyanık yatar. Tedirgin bir uykusu vardır; ikide bir uyanır gibi olarak. Çoğu geceler, birden uyanır. Ne olduğunu anlamak için, bir an soluğunu tutup önce geceyi, karanlığı dinler, sonra fırlayıp kalkar, yalın ayak koşarak dedenin odasına gider. Kapıda durup onun hafif fütürdemelerle uyuyuşuna bakar, aralığın hafif ışığında. Dedenin soluk alışını duyamamışsa, yüreği öyle hızlı atmaya başlar ki, ancak onun sesini duyabilir. O zaman bir şey yapması gerekir. Hafifçe öksürür, ya da yandaki kapıyı çekip kapatır. Ses dedeyi etkiler. Uykusunu açmadan, bir yandan öbür yana döner. Oh! Bengi rahatlar, gene koşarak yatağına döner, yastığına sarılıp, yorganuna sığınır yatar.

Yatardı.

Bengi, seçtiğim bu sabah da, gene ne olduğunu anlayamadığı, rahatsız bir uyanışla uyanıyor. İçindeki sıkıntıyı, yüreğindeki acı veren çarpıntıyı dinleyerek, öyle sırtüstü, upuzun yatıyor bir süre. Başını çevirip, yanındaki karyolada yatan Gün'e bakıyor. Terlemiş. İnce sarı saçları alına, yanaklarına yapışmış, burnunun üzeri boncuklanmış. Soluk alıp almadığı bile belli olmadan, bir bebek uykusuyla, ipek gibi uyuyor. Hâlâ küçücük bir kız sanki. Oysa artık büyüdü. Neredeyse genç kız olacak.

Bengi kalkıp yatağın kenarına oturarak, ayaklarını sallandırıyor. Ne karanlık bir duygu bu içindeki. Ağlamak mı istiyor? Hayır. Bir yeri mi ağrıyor? Hayır. Bir şeye mi sinirleniyor? Hayır. Peki ne? Kalkıyor, dedesinin çok sevdiği, süzülen, salınan yürüyüşüyle aralığa çıkıyor. Banyoya girerken, birden görüyor. Buydu! Nasıl da unuttu. Kâbuslu, terli, kötü bir uykuydu uyuduğu, onun için unuttu.

Evlerinde konuk var! Anne!

Küçük odada yatıyor. O da Gün'ün eşi. Zaten Gün ona, Bengi babasına benziyor. Anneyle Gün, sarı mavi, şeftali pembesi bir renklilik içindeler. Annenin ipek geceliği de pembe. İpek sabahlığı da. Yüzü koyun yatıyor. Bir eli yastığının altında, öbür eli karyoladan sarkmış. Elleri güzel değil; tırnakları uzun, manikürlü, cildi bakımlı olmasına karşın. Pırlantalı, el-

maslı, yeşil altın bir dolu yüzük var parmaklarında. Üst üste takılmış. Moda şimdi. Ama, yüzüklerle el uyuşmamış. O taktığı yüzükler ince, uzun parmaklı eller için. Oysa annenin elleri ince değil. Orta boylu, olmasına karşın, elleri vücuduna göre büyük. Bengi büyük elleri hiç sevmez. Uykudan pembeleşmiş yanakları omuzlarına dökülen saçlarıyla anne genç kız gibi. Sahi kaç yaşında bu anne? Ya onları bırakıp gittiği zaman... Acı bir su midesini kasıp kavurarak ağzına dek yükseliyor. Eliyle midesini bastırıyor. Banyonun kapısını siper ederek, anneye bakmasını sürdürüyor. Gözünü ondan ayıramıyor. Neden öylesine çok ağladı akşam bu? Yol yorgunluğu mu? Aşırı bir duygulanış mı? Bunca yıl sonra! Şaraptandır. Bazıları içince ağlar, bazıları güler. Bu ağladı. Terliklerini bile getirmiş. Topuklu, parlak atkıları olan terlikler. Ne zor evin içinde bunlarla dolaşmak.

Kaç yaşındaydı onları bırakıp gittiğinde? Otuz sekiz! Ne genç! Evet onları bırakıp gittiğinde, Bengi on yaşında mıydı? On iki? Yok on. Neyse. Sekiz yıl önce daha da gençmiş. Bengi onu kocaman kadın sanırdı oysa. Şimdi çok genç görünüyor gözüne. Jimnastikçi kırk sekiz yaşındaymış. Çocuk gibidir. Herkes ona Şeniz der. Ne hocam, ne hanım. Şeniz! Hele âşık olduktan sonra! Hep güler oldu; gözleri ve dişleri parlayarak. Anne ondan dört beş yaş küçük ama, daha büyükmüş gibi görünüyor? Neden? Giyinişinden olabilir. Örneğin o giydiği tayyör!

Kumaşı çok güzel. Akşam askıya asarken gördü Bengi. Bavulu da çok iyi. Bengi bayılıyor o bavullara. Hem elde taşınıyor hem omuza asılıyor. Yumuşak, fermuarlı.

Midesine gene o acı su doluyor. Gene elini midesine bastırıyor. Yüzünü yıkadıktan sonra, havluya gömüp bir süre öylece duruyor.

“Evde konuk var!” Anne sözcüğüyle, konuk sözcüğünün yan yana gelmesinden çıkan, irkiltici duyguyu bastırıp, küçük bir telaşlanma yaşıyor: Neden? Ne var? Dede öldü gitti. Başka acı ne olabilir ki! Dede öldü bir kez. Bu koca ev, Gün, herşey onun sorumluluğunda. Dedesi olmadan ne yapacak! Her işi dede yapardı. Elektrik, su, vergi falan...

Aynaya bakıyor. Tıpkı babası. İnce, soluk, esmer. Şu sarı ela hareleri olan kahverengi gözleri, şu kıvrıkcık kirpikli gözleri böyle güzel olmasa, çirkin bile sayılır. Bir de saçları, gür, canlı, parlak saçlar. Dökülünce güzel, bağlayınca güzel, tepesine toplayınca başka güzel... Sıkıca fırçalayıp, tek örgü örüp arkasına salıyor saçını.

Her işi dede yapardı doğru. Anne bırakıp onları gidince...

Küçüçüktü o zaman, daha on yaşındaydı. Gün dört; ufak tefek olduğu için bebek gibiydi. Sarı saçlı, mavi gözlü bir bebek. Hep Bengi'nin arkasında dolaşırdı. Fırsatını bulur bulmaz da kucağına çıkar, ya da iyice sokularak yanına otururdu.

Neydi düşündüğü? Kafası karışıyor.

"Ha" diyor, "bizi bırakıp gidince..."

Evi, küçüçükten beri çekip çeviren Bengi olmadı mı? Ama sessiz bir akarsu gibi, hiç belli etmedi kendini. On iki, on üç yaşındayken, evin aşçısı olmamış mıydı? Dedesi onun yaptığı yemeklere bayılmıyor muydu? Manti yapmayı bile öğrenmişti. Şaşıp kalıyordu apartman komşuları.

'Bengi mi? Oooo, başka türlü bir çocuktur o. Bengi bir tanedir' demiyorlar mıydı yıllardır?

Kahvaltı hazırlamak gerek. Evde konuk var. Ne yer acaba? Kapıcıya taze ekmek aldırılmalı. Beyaz peynir var, zeytin var, reçel, tereyağı ve...

"Kaşar peyniri aldırısam mı acaba? Çok pahalı. Gün de aksi gibi çok seviyor. Ah! Sucuklu yumurta da yapılabilir. Bugün pazar değil ama, olsun, O yemezse Gün yer. Bayram eder." diye düşünüyor. Banyodan çıkarken gene anneye bakıyor. Hiç kıpırdamamış. Uyuyor. Ayaklarını sürüyerek, mutfaka yürüyor. Kahvaltı sofrası kurmak istemiyor. Ya konuk! O konuğu da istemiyor. Oysa kahvaltı sofrasını kurmayı çok sever. Bir tören gibidir onun sofra kuruşu. Her gün yeni, değişik bir şeyler ekler yiyeceklere. Hiçbir şey yapamasa, peynirin zeytinin tabağını değiştirir. Bir gün bol ekmek kızartır, başka bir gün tost yapar, bazan sucuklu yumurta, bazan, un, süt, yumurta karışımına batırılıp yağda kızartılmış ekmek balığı... Hele pazarları! Hiç

üşenmeyip giyinir, koşa koşa, ta anacaddedeki pasta fırına gidip simit alır gelir.

Ama bugün! Mutfak masasının başına çöküp oturuyor. Kolları çok ağır. Omuzları başını çekmiyor. Yatıp derin derin uyumak, hiç düşünmemek istiyor.

Ha, 'annenin kıyafeti' demişti az önce. Evet. Ceketinin kumaşı çok iyi. O kumaşlar çok pahalı, biliyor Bengi. Ama, mor bir ceket düşünemiyor. O, yalnız jimnastikçinin giyimini beğenir. Balıksırtı ceketleri, beyaz pantolonuyla, bej pantolonuyla giydiği siyah ceket, kahverengi kadifesi, basık ökçe ayakkabıları. O da yüzünü renklendirir, o da bazan dudaklarını boyar ama...

Anne akşam koyu renk, ojesiyle aynı renk ruj sürmüştü. Yemeği bitince de, hemen tazeledi. İki kızının da dikkatle, biraz da şaşkınlıkla onu izlediğinin ayırında bile değildi. O, dudak boyasını çantasına koyup bir sigara yaktıktan sonra, Gün'le Bengi, yüzlerinde en ufak bir kıpırtı olmadan birbirlerine baktılar, kalkıp sofrayı toplamaya başladılar. Ya ceketin içine giydiği eflatunumsu pembe ipek bluz? Ceketin yakasında da kocaman, parlak taşlı bir iğne var. Kimbilir kaç paradır? Çok pahalıdır.

Birden kalkıp, aralığı parmaklarının ucuna basarak geçip, yatak odalarına giriyor. Gün de hiç kıpırdamamış. Bıraktığı gibi uyuyor. Bir süre bakıyor kardeşine, sonra eğilip, omzundan hafifçe sarsalayarak fısıldarcasına sesleniyor:

"Gün! Hey Gün, hadi kalk." Gün gözlerini açıyor, bir an ablasına bakıyor. Bengi, parmaklarını gevşekçe kapatıp, başparmağıyla annenin yattığı odayı işaret ederek,

"Hadi gel sofrayı kuralım" diyor. Her sabah mızır mızır nazlanan, 'yaaaa', 'uykum vaaar', 'ben kalkmıycaaaaam' diye huysuzlanan Gün, hiç sesini çıkarmadan, bir an annenin uyuduğu oda yönüne bakıyor, sonra fırlayıp kalkıyor. Zayıf omuzlarını düşürerek, şaşkınlıkla,

"Hemen giyineyim mi?" diyor. Bengi'nin içi sızlıyor. Sarılıyor ona. Gün de hemen kollarını onun boynuna dolayıp, başını omzuna dayıyor. Hafifçe titriyor. Bengi,

“Acele etme” diyor. “Ben çayı demlerim. Yüzünü falan yıka. Telaşlanma. Sana sucuklu yumurta yapacağım.”

“Yaa! Ciddi mi?”

“Hadi...”

Gün banyoya, Bengi mutfağa doğru yola çıkıyorlar. Yürekerindeki ağırlık öyle ağır ki, zorla yürüyorlar sanki.

Bir Başka Sabah

Bengi'nin yaşamında önemli olan, ya da onun yaşamını irdelemeye çalışırken, öne çıkan, akılda yerleşip kalmış, yaşam parçalarını imgelemde yaşadıkları gibi bulup sıralamak istiyorum.

Sabahla başlamıştık. Üç beş sabah var böyle yazmak istediğim. İşte biri daha:

Bengi hem saçını örmeye uğraşıyor, hem babasına gülüyor. Baba onun için hep sevgili biridir. Oysa anne az önce nasıl terslemişti!

“Aman Bengi, çekil şuradan şimdi. Geç kaldım görmüyor musun? Tam saç örecektim var benim. Hem, git banyoda ör. Orta yerde tarama şu saçlarını demiyor muyum!” Bengi annesinin sesindeki sıkıntıya öyle alışık ki, hiç etkilenmiyor.

Bu, çok eski günlerde kalmış bir sabah. Gün iyice küçük bir kız daha. Ne düşündüğü belli değil. Sesi çıkmıyor ama, şarkı söyler gibi bir hali var. Reçelli ekmeğini yiyor. Baba sürdürdü onun ekmeğine yağla reçeli. Gülümsüyor. Kim konuşursa ona bakıyor. Baba konuşuyor şimdi.

Bu baba nasıl bir baba? Bengi, gülümseyerek dinlerken onu, sanki böyle bir soru soruyor kendine. Uzun, ince, soluk benizli bir baba. Sarı ela harelî, kahverengi gözleriyle aynen Bengi. Bu baba, evin içinde mi başka bir yerde mi belli değil. Saçı başı dar-madağınık. Yüzünü yıkamış ama, kurulamamış. Pantolonu buruşuk, gömleğini iliklememiş. Elinde, sabah sabah kocaman bir bira bardağı, ağır ağır, arada sırada susarak, kendi kendine gülümseyerek, çok güzel şeyler anlatıyor. Bengi bayılıyor babasının kur-

duğu düş dünyasına. Gün de gülüyor, seviniyor ama, o daha çok küçük bir kız. Baba anlatıyor, Bengi bir film seyrederek gibi, onun anlattıklarını gözünün önüne getirmeye çalışıyor:

İşte, baba, Bengi, Gün, ağaçların arasından denize doğru iniyorlar.

Babanın adı Bülent. Kim bu Bülent? Anasının babasının bir tanecik oğlu. Bengi'yle Gün'ün bir tanecik babası. Yer neresi? Mordoğan. Nereden geliyorlar? Babanın çocukluk dünyasının patikalarından. Babaanneyle, koca dedenin yanından. Nereye? Deniz kenarına. Yüzmeye gidiyorlar.

Küçük oğlan Bülent büyümüş de, okuyup, koca mimar bey olmuş da, iki tane de kızı var da, onları çocukken, hep içinde yaşadığı denizlere yüzmeye götürüyor.

Ama şimdi ne tepedeki ev var, ne çardak, ne ana, ne baba, ne de o yaramaz deniz çocukları, arkadaşları.

Büyük bir sessizlik. Sessizlik var babanın içinde. Deriin...

Bengi bu sessizliği tam anlayamıyor ama, baba dalıp sustuğunda, ya da gözlerini kapayıp öylece oturduğunda, bunu, içindeki acıya, içindeki sıkıntıya, içindeki boşluğa dayanamadığı için yaptığını seziyor. Anlat desen anlatamaz, yüreğinin çok uzak bir köşesinde duyduğu sızıyı da anlatamayacağı gibi. Saçını örerken öylece durur, bakar babasına. Gün ellerini çırpar:

"Bengi bak! Bak baba uyudu." Bengi, gülümseyişi öylece dudaklarında kalmış, saçını örmeye başlar yeniden.

"Yook" der. "Baba düş kuruyor." O sırada hızla yanından geçerek sigara paketini arayan anne,

"Başka ne yapar ki zaten" der. Sinirlidir. "Allah kahretsin, nerede bu paket?" Gün gülerek bağırır:

"Annecim, ben uyumuycam. Di mi? Ha?" Anne yanıtlamaz. Bir şeyler söyler. Bengi bazı cümle parçalarını açık seçik duyar. Geri kalanı, annenin sinirli öksürükleri, ağzının içinde yuvarlamaları arasında kaybolur.

"Vaktim olsa ben de... ne yazık ki... babam da bilir... karın doyurmuyor."

Bengi bakışlarıyla anneyi izler. Saçının ucunu bir türlü tutturamadığı, örgüyü hep kaçırdığı halde, cesaret edip annesin-

den yardım isteyemez. Anne çok telaşlıdır. Hep öyledir. Uyku-sunu alamaz, kahvaltı etmeye vakti yoktur. Tüm gıdası sığara-dır sanki. Sığara dudağının ucundayken söylenir durur. Bengi onun bu görüntüsünü hiç sevmez.

Baba gözlerini açar. Ne yapacaklardı? Ha, denizde yüzecekler. Gün bağıyor:

"Ben de ben de!" Baba kaldığı yerden, sürdürüyor sözünü. Baba yüzerek çok uzaklara açılacak. Ama onun uslu kızları, deniz kenarında oynayarak, babanın dönmesini bekleyecekler. Baba denizin dibine dalacak.

Gün gene bağıyor:

"Balık!"

Evet, baba balık getirecek. Orada, kıyıda, ateş yakıp kızartacaklar balıkları; sonra parmaklarını yalayarak yiyecekler.

Gün, gene ellerini çırpıyor. Anne hâlâ dolaşıyor. Bir yandan giyiniyor, bir yandan söyleniyor. İşte tam o sırada, Gün'ün elindeki ekmeğin üzerindeki vişne reçelinden kayan bir damla, annenin yeni serdiği masa örtüsüne damlıyor.

Kan!

Anne avazı çıktığı kadar bağıyor.

"Allah kahretsin! Dikkat etsenize şu çocuğa. Geç kaldım. Geç! Geç! Şuna bak kan gibi. Çıkmaz da bu vişne."

Baba sararıyor. O bağırtılara hiç dayanamaz. Kaşığının ucuyla reçel damlasını almaya çalışıyor. Reçel büsbütün yayılıyor. Anne, ağlamaklı oluyor. Daha çok bağıyor: "Ne sofraya zevki, ne ev zevki, hiçbir şey yok. Allah kahretsin, Allah kahretsin." Baba, birasından üç büyük yudum alıyor. Sandalyesinde biraz daha kaykılarak,

"Bağıрма benim küçük kızlarımdan yanında" diyor. "Sesin de çirkin oluyor, yüzün de." Anne, sinirden tıkanmış bir sesle yanıtıyor, kapıyı çarpmasından bir saniye önce:

"Allah seni de kahretsin!" Kapıyı öyle hızla çarpıyor ki, balkon kapısı titreşimden, gıcırdayarak açılıyor. Gün, dudaklarını buruşturup titreterek ağlamaya başlıyor. Baba kalkıp balkona çıkıyor. Balkon kapısı gene gıcırıyor. Bengi masayı toplarken, Gün'ün sessizce ağladığını görüp, öpüyor onu.

"Ağlama!" diyor. "Belki baba bizi parka götürür." Gün ağlamasını hemen bırakıp gülüyor. O sırada kapıdan bir gıcırta daha! Gün soruyor:

"Periler mi geliyor gene?"

"Evet perilerin düğünü var. Çok çok konuk geliyor, o yüzden kapı durmadan gıcırıyor."

Baba içeri giriyor. Bengi'yle Gün'e bakıp gülüyor. Bengi'ye bardağını uzatıyor. Bengi onu doldurup getirecek. Baba ayılınca dek bira içecek. Yoksa ayılamaz. Ayılamazsa işe gidemez. Baba işten nefret ediyor. Çünkü orada çalışan insanların hepsi onun için birer koca ahmak. Gün gülüyor: "Ah- mak ah-mak, mak- mak- mak"

Çünkü o herifler mimar olmak şöyle dursun, kalfa bile olamazlar. Hüseyin usta onlardan yüzbin kat daha mimardır! Neden? Gün görmüş adam, İnsanı tanıyor. İnsanla evi birarada düşününce, hangi insana hangi ev yakışır biliyor. Görgüsü, yaşamışlığı var adamın. Öldürüyorlar bu güzel kenti. Kent ölüyor. Sancılar içinde. Ağlıyor, inliyor, bağırıyor, uluyor... Kimse anlamıyor. Kimsenin umurunda değil... Bengi'nin içine acı veren duygular doluyor. Korkuyor. Yumruklarını sıkarak, koltuklarının altına saklıyor. Omuzlarını kısarak gözlerini yumuyor. Böyle yapınca, az sonra rahatlar. Baba hâlâ söyleniyor.

"Öteki dangalaklar da" diyor, susuyor, birasını yudumluyor, dalıyor, sonra gene kendi kendine,

"Ahmak bunlar, ahmak herifler" diyor. Baba hep yarım bırakır sözünü. Bir şey anlatırken, birden başka bir şey anlatmaya başlar. Bengi, hep şaşırır babanın yaşadığı zamanı. Bir bakarsın çocukluğunda, bir bakarsın asker, öğrenci...

Şimdi çocukluğunda. Bengi ezbere biliyor o evi ama, babasının anlatması hep hoşuna gider. Korkusu azalır, içi yavaş yavaş aydınlanır, soluğu rahatlar. Ev çok yukardadır. Tepededir. Ağaçların arasındadır. Oraya vardın mıydı, bir büyü sarar seni. Neden? Çünkü her yer masmavidir; içinden ışıktanmış bir gökyüzüdür bu. Mavi, yayılır gider. O mavidir, egemendir, hiç belli etmeden bütün gözeneklerden içe dolup insanı maviye boya-

yandır. Deniz kenarından tepeye çıkabilmek için, keçiyollarına vurmak gerekir. Az önce tanımlanan gökyüzüne ancak tepede kavuşulur. Her yerde böyle değildir. Buralarda, uzaklarda söylenen, esintiyle gelen bir şarkı gibidir gökyüzü. Baba, öyle tanımlar onu.

Baba gözlerini yumar, susar. O arada masayı toplamış, Gün'ün ellerini silmiş olan Bengi, büyük bir kız gibi masaya oturur, çenesini avucuna dayar babasını seyreder. Ne düşündüğü belli olmaz. O da bilmez zaten. Arada bir Gün'e bakar çünkü Gün balkondadır. Küçük bir kızdır. Ona birinin göz kulak olması gerekmektedir. Gün balkondan sokağa bakar. Kendi kendine konuşur durur. Yoldan geçen kediye güler. Tanıdığı biri geçince yavaşça seslenir:

“Bak! Ben buradayım.”

Baba bir ara gene, kendi kendine anlatırmış gibi, yumuşak, kalın sesiyle anlatmaya başlar.

Ev tepede denmekle olmaz. Ah! Orada yaşamak gerekir. Esintiye orada, aşağılardan gelen mandalina kokularını orada, zamanın duruşunu orada yaşamak gerekir. Bitmez tükenmez öğle sonları; bir horoz bile ötmez. Deniz aşağıda bir havuz gibidir. Sıcaktır. Tüm vücudunu, duygularını, düşüncelerini bırakırsın sığağa. Öyle bırakırsın ki, o, ta aşağıda gördüğün deniz, sığağın içinde bir renktir sadece. Suyu ve serinliği anımsatmaz. Mavi gibi sıcak da egemendir. Sıcaktan solmuş mavi bir sıcaktır aşağıdaki deniz. Kuşlara yakın sanırsın kendini. Oysa onlar çok yukardadırlar. Kanat sesleri duyulmaz. Toplaşıp toplaşıp dağılarak uçar, geçer giderler.

Babanın annesi, evin yanındaki, küçük bostanın orada, fırından ekmek çıkarır. Mısır ekmeği. Baba o zaman yeniyetme bir delikanlıdır; sakalları yeni terlemiş. Babanne, “Bülentim” der, “Hadi domates kopar şurdan üç beş tane. Biber de kat yanına, iyi olur peynirle beraber.” Babanın babası, büyükbaba da çardaktan seslenir, sesi kalın ve buyurgandır,

“Hadi be yahu, kaynaya kaynaya kapkara oldu bu meret çay.” Babanne genç kız gibi seyirtir, basma entarisinin içindeki ince, kurumuş vücuduyla,

“Geldim geldim” der. “Pek güzel kabardı ekmek” “Sabahın köründe gene denize mi gitti bu oğlan?” “Bırak gitsin. Çocuktur. Kaptan olacak benim oğlum.” Baba gene susar. Bengi’ye bakar güler. Bengi de ona gülümser.

“Hadi bakalım baba, ayıldın artık. Geç kalacaksın. Hadi kalk hadi” der, elinden tutup çeker babayı.

Bundan sonrasını anlatmak pek kolay değil. Baba kendine gelmiştir. Yüzüne yeniden su çarpar. Çoraplarını arar. Kravatını arar. Gömleği çok kirlidir. Bengi’yle ikisi yıkanmış bir gömleği ütülemeye uğraşırlar. Eh, pek de fena olmaz. Bengi kaşla göz arasında babaya acı kahve pişirir. Cezve gene taşar. Bengi’nin gene eli yanar. Böyle bir sürü ayrıntı. Asıl şurasını anlatabilmek zor. Bu arada baba hep konuşmuştur. Evin içi kalabalıklaşır. Şiirler, mısralar uçuşur sanki havada. Güzel insanlar, çileli insanlar vardır bu dünyada. Anne onları anlayamaz. Kafası kalındır çünkü. O ne bilir meyhaneleri. Meyhanelerden anlamayan dangalaklar vardır. Anne onlardandır. Onun gözleri sadece, meyhaneye esir olmuş ama, meyhaneye yakışmayanları görür. Çünkü o gönül gözüyle bakmaz insanlara. Baba gene güzel insanları, gene çileli insanları anlatır. Gene şiirler okur. Sonra tutar kızlarının elinden doğru denize, oradan vururlar keçi yoluna... Bazan ağlar mı ne baba. Ağlamak değil de, güzel kahverengi gözleri yaşarır. Bengi’yi saçlarından öper, çantasını alır çıkar. Bengi. Gün’ün elinden tutarak balkona çıkıp, arkasından bakar. Baba köşeyi dönerken durur, o da başını kaldırıp onlara bakar, güler el sallar. Bengi’yle, Gün de el sallarlar. Gün,

“Baba!” diye bağıır. Baba güler ama, Bengi’ye sanki ağlıyormuş gibi gelir. İçinde, çok derinlerde bir yer acır. İğne batmış gibi.

Ah! Güzel Sabahlar da Vardı

Çocuk uykularının arasında hayal meyal duyulan konuşmalar, gülüşmeler, uykuyu nasıl koyultur. Yatakta bir yandan öbür yana dönüp gömülür yastığının içine iyice çocuk. Vücu-

dunu tüm ağırlığıyla bırakır yatağa, bacaklarını uzatır, kollarını yorganından dışarı çıkarıp, ellerini gevşekçe koyar örtünün üzerine. Anneyle baba bir yerlerde konuşurlar. Gülüşürler. Oh ne güzeeeeeeeeeeee. Uyku öyle bir iner ki, tanımlaması çok zor, gizemli bir çekiştir bu derinlere, çok derinlere. ‘L’ harfine erişmek olanaksızdır. Bengi’nin böyle keyifli uykuları sayılıydı. Çok yıllar sonra, artık kocaman bir genç kız olduğu yıllarda, düşünürken şöyle demişti kendi kendine:

“Eh, bu da benim kaderim! Mutsuz bir annenin, içedönük bir babanın çocuğu olmak rasladı bana.” Annesinin arkadaşlarından, mektuplardan, bazı sözlerden, aklında kalmış dedikodu parçalarından, gene aklında kalmış kavga cümlelerinden kurulmuş, seyrek yapıtı, ama, belli bir mantık çizgisi çizen bir evlenme öyküsü kurmuştu annesiyle babası için.

Anne Ege’ye on beş günlük bir tatile gitmiş. Bir arkadaşı-nın salık verdiği ucuz bir balıkçı köyünde, bir ailenin yanına.

İn cin olmayan denizlerde yüzyörmüş. Nişanlısından yeni ayrılmış, üzgün bir genç kız. Kırgın. Çünkü nişanlısının ailesi, görümceler, kaynanalar, halalar bilmem kimler onu istememişler. Çok zengin bir ailenin kızı varmış ellerinde. Nişanlısı da,

“Ailemi kıramam. Ben aileme düşkünümdür bilirsin” demelere getirmiş. Anne de ona, “Allah belanı versin! Sen ne kişiliksiz adammışsın meğer” diye lanet etmiş.

Nişanlıya buldukları kız, öyle zengin, öyle zenginmiş ki, tevatür bir düğün yapılmış. Gelinin sahici inciyle işlenmiş dantel gelinliğinin üzerine, çiçek, altın, para yağmış, selli nisan yağmuru gibi. Adı tadı bilinmedik içkiler, bardaklardan taşarken, yemekler löm löm yenmiş. Çalgılar çalmış, gelinler kızlar oynamış, halaylar çekilip, kah kah kahkahalar atılmış. İnce bıyık damat ve ailesi çok şişinmişler.

Anne çok kırılmış. Denizlerde yüzerken, sınırından ağlamış hep. İçindeki kin, öfke ağız kuruluğu yapmış uzun zaman. Midesi öyle ağrımış ki, ülser oldum sanmış.

O zamandan sonra, çok ama çok parası olsun istemiş.

Ne yapıp yapıp zengin olmak! Bu bir amaç olmuş ona.

Tatil yapmak için gittiği o تنها balıkçı köyünde, bir gün, derin mavilerde kulaç atarken, daha derinlerde dolaşan birine rastlamış. Beraber yüzmüşler uzun uzun. Denizin büyüğü sarımsıkı ikisini de. Arkadaş olmuşlar. Anne, hemen ateş yakıp balık kızartmayı, oracıkta oturup yemeyi, bitince parmaklarını yalamayı öğrenivermiş. Baba'yla ikisi çok gülerlermiş eskiden. O güzel, geçmişteki masal yıllarında. Baba, anneye dalmayı öğretmiş, balık tutmayı öğretmiş. Şiirler okumuş, balıkçı meyhanelerini tanıtmış. Bir mimar, iyi bir mimar dünyaya nasıl bakarsa öyle bakmayı da öğretmek istemiş ama, o iş pek tutmamış. O zamanlar, bu durum babaya pek fazla dokunmamış, pek üzerinde durmamış. Çünkü çok hoşlanmış bu sarı kızdan. Kente beraber dönmüş, hemen de evlenivermişler. Anne, mimarlar iyi para kazanır sanırmış. Bunun her mimar için geçerli olmadığını sonradan anlamış.

O, 'sonra'ya gelindiğinde, baba, kimselerle geçinemeyen, herkese, herşeye kızıp kahredip, gece gündüz içen hırçın, sarhoş bir babaymış artık. İki tane de küçük kız varmış; karınlarını doyurup beslemek, giysiler, başlıklar, ayakkabılar almak gerekirmiş. Bir yuva, bakım, sevgi isteyen iki küçük kız.

Gece uykusuna gülüşmelerin karıştığı günün sabahı ne güzeldi. Ah evet, öyle sabahlar, az da olsa vardı bir zamanlar.

O sabah, en ince ayrıntılarına değin, tümüyle yer etmişti Bengi'nin belleğinde. Anne erkenden kalkmış, çay sofrasını balkona hazırlamıştı. Yarım yufkanın içine bir yumurta kırıp yufkayı bohça gibi katlıyor sonra yağa atıp kızartıyordu. Pof pof kabarıyordu yufka. Bu böreğin adı Hüssam böreğiydi. Bu Hüssam, Hüsamet'inin kısaltılmışıymış. Bu Hüsamet'in de ünlü bir kişiymiş. Soyadı da Bozok. Bir zamanlar, Yeditepe adında, çok güzel bir edebiyat dergisi çıkarırmış. Annenin edebiyat öğretmenininin arkadaşıymış. Edebiyat öğretmeni Bozok'tan, anne de öğretmeninden öğrenmiş bu böreği. Şimdi Bengi de yapıyor. Dede de çok severdi meze olarak. Hele Gün bayılıyor.

Anne sesleniyor:

"Bengi! Gün! Hadi canım. Sürükleyin şu babanızı ayaklarından, hadi çay hazır, hadi canım..."

Gün, miniciktir, ne söylense sevinir güler. Çekingen, sessiz, ama, güleç yüzlü bir çocuktur zaten. Yüzüne baktın mı güler.

Bengi yatak odasına gidip babaya seslenir, "Hadi babacım hadi kalk" der. "Öyle güzel kokuyor ki, bayılacaksın, hadi..." Radyoda valsler çalmaktadır. Anne hem sofra kuruyor, hem kendi kendine dansediyor. Hem börek kızartıyor, hem sucuklu yumurta yapıyor. Sofrada hem beyaz peynir var, hem kaşar peyniri, hem ayva marmeladı, hem vişne reçeli. Sabah simiti geçiyorsa, gelsin sabah simiti de. Nasıl olmasın! Baba çok iyi bir iş önerisi almış bir, çok önem verdiği bir projesi kabul edilmiş iki. Anne artık çalışmasa da olur. Emekli oluverecek. Yeter kaç yıldır koşuşturduğu. Bu çocuklara da yazık. İlk işi, ne yapıp yapıp bir daire almak olacak. Yazlık için de bir kooperatife girdiler miydi... Taksitle dayar döşer. İkramiyesini de alacak zaten.

"Aman aman, çok iyi olacak!"

Da... Bu 'da'ya gelinceye dek, Bengi gülüşünü toparlayamayarak, öyle hayran, gözleri baymış dinler anneyi. İçindeki duygular yüreğini şişirir sevinçten. Çayını içmeyi, elindeki yağlı ekmeğini ısırmayı unutup, ağzı aralık annenin ağzına bakar. Bu güzel sabah hiç bitmesin ister. Sabah bitmez ama, 'da' gelir yetişir. Annenin gülüşü soluverir. İki kaşının arasında üç derin çizgi oluşur. Hemen bir sigara yakıp, babaya sorar:

"Biraz kendi kendimize gelin güvey oluyoruz galiba Bülent. Ne dersin, adam kabul edecek mi senin koşullarını?" "İsterse etmesin. Eli mahkûm! Ahmet Davran'dan canı yanmış. Herif acemi çaylak. Karmakarışık etmiş işleri. Murat Köseoğlu paraları yürütmüş. Herif dolandırıcı çünkü. Adam yok. Ben caymayayın yeter ki." "Ne demek yani? Böyle bir ihtimal mi var? Akşam, bana kabul ettim, tamam demedin mi?"

"Canım dedim demesine, ben de istiyorum tabii de, herif çok ilkel. Para var ama, kafa yok, görgü yok. Bilgi, sağduyu, sezgi yok. Bakandan beni duyunca, hem ona yaranmak, ihale bilmem ne dalgaları var elbet, hem namuslu birini bulmuş olmak falan da..."

Ah bu 'da'. Bengi o küçücük yaşından beri hep çekinmiştir bu 'da' lardan.

Böyle sabahlar vardı evet. 'Da'lardan kurtanlmışları bile vardı.

Çok eskiden.

Gün daha ına bebekti arabasında. Bengi de minicik bir kız. Uyanır uyanmaz, hemen anneyle babanın koynuna koşardı. Anne onu gıdıklayıp güldürürdü. Baba omzuna alır gezdirdi evin içinde. Gün'ü arabasına koyup gezmeye çıkarırlardı, anneyle ikisi. Öyle nazlı, öyle güzel ağlardı ki. O zamandan belliydi böyle çok çekingen, içedönük bir kız olacağı. Anne Bengi'ye her zaman çukulata, gofret, bisküvi alırdı... Ne güzeldi o, 'bazı zamanlar'. Hemen bozulmaya hazır, en küçük bir imle hemen bozuluveren güzel 'an'lar. Çünkü, kavga hemen, her an kopabilirdi. Baba, Bengi daha minicikken, parmağını rakıya batırıp yalatırdı.

"Herşeyi öğrensın benim kızım" derdi. "Rakıyı da baba elinden tatsın." Anne bazan gülerdi ama, çoğu zaman kızardı.

"Aman Bülent! "derdi. "Çocuk gibisin. Yapma şöyle şeyler. Üf vallahi. Tıkanıyorum. Yeter içme artık. Sabrımı taşıyorsun!"

Ama baba hep içti. Annenin bağıra bağıra konuşmaya, ağlamaya başlaması o zaman çıktı ortaya. Giderek daha çok bağırdı, giderek daha çok ağladı. Şimdi düşünüyor da Bengi, demek ki çok çocukmuş, öyle pek fazla etkilenmezdi kavgalardan. Ya da alışmıştı. Anne bağırır çağırır, ilenir, ağlar kıyametleri koparırdı. Baba hiç aldırılmazdı. Bağırılmazdı. Daha çok içerdi. Şaka yapardı.

"Bağıрма, çirkin oluyorsun" derdi. Ya da "Komşular bana ne kadar acıyordur kimbilir, senin gibi bir cadının eline düştüğüm için" diye gülerdi. Anne avaz avaz bağırıp, ev kirası, elektrik parası diye bir şeyler söylemeye başlayınca da,

"Eeeeeee! Kes. Ne çirkinsin! Nasıl böyle çirkinlikler yapabiliyorsun!" der vurur kapıyı giderdi. İşte o zaman anne dizlerini yumruklayarak, saçlarını çekerek, ya da başını duvara vurarak hüngür hüngür ağlamaya başlardı. Bengi, o küçücük kız, ödü

patlamış, sapsarı olmuş bir halde, koşup kolonya getirirdi ona, su getirirdi. Bu anneye öyle dokunurdu ki, Bengi'ye sarılarak daha çok ağlardı. Ya Gün? Küçüktü. Hiçbir şeye aklı ermiyordu. Babasının arkasından balkona koşar,
"Baba! Baba! Bana bak, buradayım!" diye el sallardı.

Geçip Gitmiş Bir Dolu Sabah Var. Anımsamak Olası Değil Hepsini

Babanın gece eve gelmediği sabahlar var örneğin. Mevsim bahar. Balkon kapısının perdesini hafif hafif havalandıran esinti, bahçelerde açan çiçeklerin kokusunu taşıyor ev içlerine. Durumu kurtaran bir bunlar. Yoksa... Çay soğuk. Anne, bir seslenmiş, iki seslenmiş, kızları kaldıramamış. Öyle diyor telefonda arkadaşına. O da oturup çayını içmiş. Yakmış sigarasını, atmış bacak bacak üstüne, almış telefonu eline.

Bengi uykulu uykulu salona girince, içine sıkıntılı bir yorgunluk çöküyor. O daha çocuk. On yaşında bir çocuk. Yeniden çay demlemek, yeniden ekmek kızartmak ona zor geliyor. Kalk deyince kalkmadıkları için, anne onları cezalandırıyor sanki. Peynir kalmamış. Sadece zeytin kâsesinde zeytin var. Dünden kalan soğuk simitler. Reçelli bıçakla kenarından köşesinden alındığı için, üzerinde reçel parçaları bulunan bir tereyağı tabakta. Bengi, böyle tereyağını hiç sevmez. Küçücükken de sevmezdi.

"Yaa, yağ kirlenmiş, istemem ben, temiz yağ isterim" diye mızırdardı. Ama anne, bu küçücük ayrıntıyı hiç algılamadı. O gene, hep reçeli bıçakla aldı kavanozdan, hep reçelli bıçakla kesti tereyağını.

Şimdi şimdi düşünüyor da Bengi, bölük pörçük anımsıyor kavgaların bazılarını, annenin sinirli söylenmelerini, ağlamalarını.

Düzenli, güzel bir ev istiyordu o. Dayalı döşeli evler düşlüyordu. İyi, pahalı mobilyalar, ağır perdeler, ipek yastıklar, gümüş çatal bıçak, büyük taban halıları, gül ağacı masalar, büfeler, kris-

tal bardaklar, Christofle yemek takımı, daha neler istiyordu. İşleri yapan birileri de olmaydı elbette. Anne yer silmeyi, yemek yapmayı sevmiyordu. Babaya kalsa, denizin kenarına...

Ah! Ne güzel anlatırdı baba. Anne de gülerdi o zamanlar. "Deli!" derdi babaya. "O seninki, masalarda olur. Mümkün mü öyle yaşamak? Hem ben zaten istemem, öyle vahşiler gibi yaşamak. O ne o."

Baba gözlerini kısarak, bir süre bakar ona, sonra, "Bilirim istemezsin" derdi. "Bu, bir yaşama biçimini, yaşamamanın anlamlaması içine yerleştirebilmektir. Sen bunu..." Anne hemen, onunla tartışmak istemediğini vurgulamak isteyen bir tavırla, kaşının birini kaldırıp, dudağının kenarını ısırarak, çayını yenilerdi. Sonra dayanamaz, başlardı o da:

"İyi! Sen öyle yap. Seninkiler de, Umut'la, Filiz, güneyde, ne köyü o, bilmem ne köyünde, öyle bir doğal yaşam mı ne kurmuşlar. Çamların arasında. Masaları, sandalyeleri falan hep kütükten falanmış. Mümkün olduğu kadar doğal şeyler kullanılıyormuş falan filan. Bana yazmaz. Öyle tahta kaşıklar, çiflik miflik... Amerika'daki çiftliklere benzese, hadi gene neyse. Altında araban, atlar, ahırlar, falanlar... Ben iyi yaşamak istiyorum, bu ne erdemsizliktir, ne de saçma." Baba hiç sesini çıkarmadan, gözleri hep öyle kısıp susardı. Anne, o sununca sinirlenirdi.

"Hiç susma öyle anlamlı anlamlı. Ben, güzel giyinmeyi seviyorum. Güzel eşyaları seviyorum. Nermin, eşyalarını Dani-marka'dan getirdi biliyorsun. Bayıldım bayıldım. Tahtayı nasıl işlemiş adamlar, deriden sanırsın. O ne renk, o ne kesim. Hele bir salıncaklı sandalye var, köşede maral gibi duruyor. Ah! Nasıl güzel anlatamam!"

Gün sevinir ellerini çırpardı:

"Güzeeeeellll!" derdi. Gülerlerdi ona. O zamanlar, anne de durmadan düş kurar, onları anlatırdı. Gerçekleştiremeyince, sinirleniyordu. Örneğin o seyahat etmeyi çok seviyordu. "Vazgeçtim Hawai adalarından" diyordu, "Uzakdoğu zaten bir düş de, daha şurada, burnumun ucundaki Almanya'yı bile göremedim." Ama, filmlerden, kartpostallardan falan anlayabiliyordu,

gelişmiş bir ülkede, güzel, bakımlı kentlerin nasıl olduğunu... O caddeleri, o bakımlı sokakları, meydanları gördükçe içi gidiyordu. Hep gidip oraları görmek, oralarda gezmek, ormanlarda dolaşmak, büyük mağazalarda alışveriş etmek, hızlı trenlerle, metrolara binmek isterdi.

“Bence tüm bunlar çok güzel. Uygar bir dünyanın nimetleri. Güneşli bir günde, güzel bir sokak kahvesinde, güzel, şık insanlarla birarada oturup bir kahve içmek, çevreme bakmak isterim. Ne var bunda?”

Oralara gidemiyorsa bile, hiç olmazsa kentin iyi semtlerinde yaşamalıydı bari. Kafelerde otururdu, büyük otellerin lobilerine giderdi arkadaşlarıyla. Güzel giyimli, kaliteli insanların arasında kahvesini konyağını yudumlar, pastalar çörekler yer, yaşamasını güzelleştirirdi.

Anne bir çay daha doldurur, Bengi’nin onu dikkat kesilmiş olarak dinlediğinin, Gün’ün balkondan sarktığıнын ayırına varmadan sigarasını yakar sürdürürdü sözünü:

“Nerde! Evden koşarak çıkıyorum, otobüse koşarak binıyorum, işe koşarak yetişiyorum. Ömrüm koşmak üzerine. Her şeye geç kalıyorum, hiçbir işi tam yapamıyorum. Hele işten gelip mutfağa girmek! Allah vermesin!”

Bu arada, pek de bakımlı olmayan ellerine bakar, ojeleri dökülmüş işaret parmağının kenarından bir şeytan tırnağı koparıp kanatırdı. Elleri bakarken, yüzünü ekşitirdi. Bunu hep yapardı.

“Şu ellerimin haline bakın!” Saçlarını sıkıca toplayıp, bağlardı. Sofrayı toplarken, babaya bakıp gülerdi: “Bilmem anlatabildim mi canım?” Anne ne derse desin, baba yanıtlamazdı. Yüzünde acıya da, gülümsemeye de benzeyen gizemli bir buruşma, öylece içkisini içerdi. Gün boyu elinde hep bir içki bardağı olurdu çünkü. Bir şeylere şaşardı ama, bunu kimse anlayamazdı da, yorumlayamazdı da. İçi, pişmanlıklar, şaşkınlıklar, hayıflanmalar, kızgınlıklar, onarılamayacağı açıkça belli kırgınlıklarla dolu bir dünyadan bakardı. Anne bunu anlardı. Çünkü o da öyle sıradan, aptal bir kadın değildi. Bu durumu çok sonraları, Bengi büyürken, annesinin kaç arkadaşı anlatmıştır ona. O akıllı bir kadındı.

Bazan çenesi düşerdi sinirinden. Yüksek sesle savunurdu yaşamına biçmek istediği biçemi, babaya kızdığı zamanlar. “Bu bir yapı meselesidir. Ben kent yaşamını seviyorum. Ben parayla kurulabilecek, bence makbul olan bir biçimde yaşamak istiyorum. Söyledim, güzel giysiler, iyi yiyecekler istiyorum. Dünyayı dolaşmak, değişik ülkeler görmek, ingilizcemi, ilerletmek, çocuklarımı iyi okutmak, iyi müzik dinlemek, konserleri izlemek yani neyse işte, tüm bunları yaşamak. Ben böyleyim. Çocukken çektiklerimi çekmek istemiyorum ama, çekiyorum işte.”

Bu tartışmaları, dikkatle izlemiş Bengi. Masanın başında, sakin, rahat, kendi havasında yemeğini yiyor, kardeşiyle ilgileniyor, yoldan hızla geçen bir arabaya bakmak için fırlayıp balkona çıkıyor, sokaktan geçen arkadaşıyla konuşuyor sanıldığı zamanlarda, halının üzerine yatmış bir dergiye dalıp gitmiş diye düşünülüyordu, her zaman yapılan bir benzetme kullanılırsa, boş bir plak gibi kaydetmiş duyduğu her şeyi. Özellikle bu kavgaları, tartışmaları. Çünkü sonraları, büyürken, çevresinde olup bitenleri anlamaya çalıştığı o yıllarda olsun, dedeye anlatırken olsun, hele roman yazmaya karar verdikten sonra, ayrıntılarıyla bulup çıkarıyordu belleğinden. Buna kendi de şaşıyordu. Öyle yoğun, öyle canlıydı ki o anılar, bazan dayanamaz hem güler, hem ağlardı.

Bengi Roman Yazmaya Bir Sabah Birdenbire Karar Verdi

Bengi bir romanı bitirdiğinde, yazarlar olmasa nasıl yaşanır diye düşünür. Bu düşüncesinde ne kadar sahici, ne kadar içten olduğunu benliğinin tümüyle algılayınca, içi uçar gibi olur, gözlerinden yaşlar iniverirdi. Bunları konuştukları zamanlar, Nilüfer her seferinde hep aynı şeyi yapardı. Dirseklerini masaya dayar, iki eliyle çilli yanaklarını bastırır, derse kalkmış da ders anlatıyormuş gibi, ciddiyetle,

“Ben seni anlıyorum” der. “Sen de günün birinde yazar olacaksın. Ciddi söylüyorum. Çünkü ikimiz aynı şeyleri yaşıyoruz. Ama sen benim görmediğim, ayırdına bile varmadığım bir sürü ayrıntıyı görüyorsun. Onu çok güzel anlatabiliyorsun.

Ben anlatamam. Sen anlatırken ben şaşıyorum, nasıl olmuş da ben onları görmemişim, anlamamışım diye. Öyle heyecanlısın ki! Seni ağlatan bu, yani çok heyecanlısın, dayanamıyorsun. Böyle bir şey işte. Ben anlatamam bilirsin.”

Bengi yazmaya başladıktan bir süre sonra, garip bir ikilemin içinde buldu kendini. Bu yazdıklarını o uyduruyordu. Edebiyat öğretmenin sık sık vurguladığı gibi, yazdıkları bir kurmacaydı. Evet! Buraya kadar evet! Bilgilenmesi gerektiğini de biliyordu. O yüzden, yazma edimi üzerine durmadan okuyor, notlar alıyor, dergiler izliyor, özel not defterini kitap adlarıyla dolduruyordu. Öyle ki, bazan çantasından, ceplerinden, küçük kâğıtlara, kâğıt peçetelere, Aspirin kutusunun üzerine yazılmış kitap adları çıkardı. Bengi, onları biraraya toplar, özenle not defterine geçirirdi. Edebiyat öğretmeni okuldan ayrıldıktan sonra, bu konuda soru sorabileceği kimsesi kalmamıştı. Güzel, kalın defterine de okuduğu kitaplardan özetler çıkararak, notlar alarak bilgisini arttırmaya çalışıyordu. Nilüfer onun bu uğraşına şaşırır, bakar kalırdı.

Yalnız, bir konuda, ikircime düşüyordu Bengi. Bu yazdıkları kendi yaşamı mı, yoksa, roman kişilerinin mi, biraz karıştırıyordu. Kendi yaşamına hiç benzemeyen, ama ondan, çok renkler, izler, sesler taşıyan bir metin üretiyordu.

Bir akşam dede rahatlatmıştı onu. Balkonda karşılıklı yemek yiyorlardı. Dede rakısını yudumluyordu, her zamanki gibi. Bir yudum rakı, bir küçük parça beyaz peynir, bir yudum rakı, çatalın ucuyla biraz patlıcan salatası. Sonra, baş ve işaret parmağıyla beyaz bıyıklarını aşağı doğru sıvazlamak gelirdi. Demişti ki:

“Her ilk roman, biraz yazarının yaşam serüvenini gözden geçirmesi gibi bir şeydir. Çok şey taşır yazarın yaşamından. Sonraları, gözlemler birikip çoğalır, deneyim artar, o zaman başka kişiler, başka dünyalar da yaratılmaya başlanır.” Bengi sesini çıkarmamıştı; düşünüp kalmıştı. Yazdıkları hiç onun yaşamına benzemiyordu. Hayır çok benziyordu. Hem benziyor, hem benzemiyordu. Da... Bu ‘da’ hep, her yerde çıkar onun karşısına.

Defter seven biridir Bengi. Güzel bir defter görünce dayanamaz, hemen alır. Anılarını yazdığı bir defteri yok. Buna hiç istek duymadı. Ama, pek çok defteri vardır. Masasının gözünde yanyana, üst üste dururlar. Bunlardan en kalınına yazmaya başlamıştı romanını. Çok az düzeltme yaparak, çok az silerek, ince uçlu kurşun kalemle yazıyordu. Bir süre sonra onu ikinci, sonra üçüncü deftere geçirecekti. Şöyle başlıyor birinci defter:

İlk Aşk

"Ercan, bostanlarla denizi ayıran duvarın üzerindeydi, ben aşağıda, karpuz yığınıyla, taş yığınının arasında kalmıştım. Taşlara basa basa, taşlar ayağımın altından kaydıkça küçük çığlıklar atarak, biraz yükselip elimi uzattım ona. Beni yukarı çekmek için eğildiğinde, garip bir şey oldu. Aşağıdan, duvarın üzerindeki ona bakarken, sanki resmini çekiyormuşum gibi geldi bir an bana. Yukarda gökyüzü, solmuş mavi bir sonsuzluktu. Ercan da sanki gökyüzünün üstüne çizilmişti; güneşte iyice yanmış vücudu, sarı mayosuyla. Bileğimden kavrayıp, beni kuvvetle yukarı çekti. Duvarın üzerine sanki havalanmışım gibi çıktığım zaman, arkadaki denizi gördüm. Koyu maviydi. Lacivert sözcüğünü düşündüm. Bir de, bu sözcüğün bu renge yakıştığını. "Amma kuvvetlisin!" dedim. Ercan güldü. Bunun, çok hoşuna gittiğini anladım. Ben de güldüm. Ercan,

"Var mısın" dedi, "kıyı boyunca, koyu arkadan dolaşıp köye, iskeleye yürüyelim. İn cin yok. Ama koy epeyce büyük. Yürüyebilir misin? Öyle sessiz ki oraları, sinek uçuyor duyuyorsun. Baksana, üüf, plaj bugün çok kalabalık. Ben, bu çoluk çocuk haykırışmalarına hiç dayanamıyorum." Sesimi çıkarmadan baktım yüzüne. Bu Ercan da babam gibi kumral, diye düşündüm. Onun da kaşlarının uçları, babamın bıyıkları gibi, sarı sarı parlıyor. Gözleri de onun gibi sarı ela. Ercan da, babam da çok yakışıklılar!

"Senin gözlerin ne renk?" dedim. "Yani senin gözlerine ne denir?"

“Göz denir.” Ne güldük! Kıyı boyunca yürürken, gül Allah gül. Bazan, kıyıdaki ince toprak yol bitiveriyordu. O zaman, tahta terlikleri elimize alıp, denizin içinden yürüyoruz. Taşlar ayaklarımı acıtıyor ama, içimde öyle bir sevinç var ki, hiç belli etmiyorum. Acıyı duymadığımı bile söyleyebilirim. Deniz hep öyle koyu mavi; almuş başını gidiyor; sürekli bir devinim içinde. Karşılardan gelip, kıyılara vurarak yayılıyor. Işıkla su birbirine karışınca, çeşitli, kaya, deniz, çakıлтаşı oyunları çıkıyor ortaya. Uzakta Sakız adasının kıyıları parlıyor. Güneşin sarı ışık çitirdilerinden başka hiç ses yok. Cırcırböceklerinin aralıksız sürüp giden cızırtısı sayılmaz.

Ercan akıllı çocuk. İkimiz beraber olunca çok eğleniyoruz. Hep onunla birarada olmak istiyorum. Nereye gitsem, Ercan var mı, Ercan nerelerde diye çevreme bakıyorum. Onu görünce çok seviniyorum. Hele o da beni görüp de el sallamıyor mu, ‘gel’ diye çağırıyor mu, bayılacakmışım gibi, içim kayıyor. Yüreğim hızlı hızlı çarpıyor; bu çarpıntı çok hoşuma gidiyor. İkimiz yalnız kalınca, çevremizdeki öbür çocukları, bir bir gözden geçiriyoruz. Bu durumdan bazan bizi çok güldüren ayrıntılar çıkıyor ortaya. Başlıyoruz gülmeye. Nilgün, kırmızı saçlarını sallaya sallaya yanıma geldiği zamanlar, elleriyle çilli yanaklarını tutarak, “Gene nelere gülüyorsunuz fesat hınzırlar!” der bize. Bu sitenin en iyi yürekli kızı Nilgün’dür bence. Ercan da bu konuda bana katılıyor. İkimiz de Nilgün’ü çok seviyoruz. İnsanın, her zaman, beraber olmak istediği, anlaşabildiği arkadaşlarının olması öyle güzel bir duygu ki!

Ben, gün içinde olanları anneme anlatıyorum. Bu sefer onunla gülmeye başlıyoruz. Ercan’ın annesine anlattığını sanmıyorum. Oysa Umut anlatır. Onun annesi de, benim anneme benziyor. Arkadaş gibiyiz onlarla. Bazan Umut’la annesi, iki kardeş gibi kavga ediyorlar. Annemle ben çok gülüyoruz. Ercan’a diyorum ki,

“Bak gökyüzünün soluk mavisiyle, denizin koyu mavisi arasında, sanki esinti de mavi. İnsana öyle geliyor.” Şimdi ta tepedeyiz. Deniz çok aşağıda kaldı. Gökyüzü, olduğu gibi sarmış bizi. Ercan gülüyor,

"Benim dayım şair. O da böyle şeyler söyler."

Gökyüzünün, sonsuz, gizemli bir maviliğin içindeyiz. Bir süre öylece dikilip denize bakıyoruz. İkimiz de susuyoruz. Konuşursak, büyü bozulacak, bu çok güzel duygu yok olacak sanıyorum. Bunu bir romanda okumuştum. Şimdi ne demek istediğini daha iyi anlıyorum. Ercan'ın da böyle düşündüğünü biliyorum. Onun arkadaşı az. Benim de. O da çok kitap okuyor ben de. Bu bizi çok yakınlaştırıyor. Ben durup dururken diyorum ki:

"Bak denizin rengi birden değişti. Ah! Zavallı Yorik!" "Yes sir!" diye bastırıyor Ercan. "Çok severim o kitabı. Okudun mu?"

"Hayır okumadım!" Ercan hızla dönüp yüzüme bakıyor, hemen ayıyor. Başlıyoruz gülmeye. Ercan başını iki yana sallıyarak gülüyor. O gülünce ben seviniyorum. Nedenini anlayamıyorum ama, o hep böyle mutlu olsun istiyorum. Bahar başında, yeni geldiğimiz günlerden birinde, akşamüzeri büyük merdivenlerden aşağı inerken görmüştüm onu. Daha arkadaş olmamıştık. Ağlamıştı. Gözleri kıpkırmızıydı. Gördüğümü anlamasın diye hemen, danışma kulübesine girivermiştim. O yürüyüp gidinceye dek, arkasından baktım. O gece düşümde gördüm onu. İkimiz birbirimize sarılıp ağladık. Sabah çok üzgün uyanmıştım. Anne me anlattım, keyifli bir günüydü, üzerinde durmadı.

"Kıçın açık kalmış senin "dedi. Ben de,

"Aman anne sen de!" dedim. "Sana anlatanda kabahat" Annem kahve yapıyordu kendine. Sahiden üzgün olduğumu görünce, sarılıp öperek, "Sana da kahve yapayım mı?" diye sormuştu.

"Yes sir!" diyor yeniden Ercan. "Çok severim o kitabı. Ben küçükken hep denizci olmak isterdim. Dayım kaptan. Onun bir yaşgününde, bu *Ölüm Gemisi*'ni armağan ettim ona. O günden sonra benimle çok ilgilenmeye başladı. Oysa annemle araları pek yoktur. Her uğradığı limandan bana kart atar. 'Yes sir!' diye başlar. Hiç sekmez. Bunu uğur sayıyor galiba. Tamam mı!"

"Uğura inanır mısın?"

"Yok! Bu inanmak olayı değil de, şöyle bir şey: İsteddiğin, hoşuna giden bir şeyi yaptığın zaman, duyduğun bir duygu

var ya, rahatlatıcı, güzel bir duygu, bu uğur denilen şey de, bu duyguyu yapay olarak elde etmeye yarıyor. Biraz karışık oldu galiba?"

"Yoo, anlıyorum. Ben de buna benzer şeyler düşünüyorum çünkü. Peki sen *Moby Dick*'i okudun mu?"

"Offfff! Ne kitap ama! Biz onu Ahmet'le beraber okumuştuk. Sen Ahmet'i tanısan, çok seversin. Çok kafa oğlandır. Yağda yumurta yemeyi çok sever. Neden gülüyorsun?" "Bilmem hoşuma gitti. Ben de yağda yumurtayı çok severim de..."

"Ben de..." Başladık gülmeye.

İskeledeki kahvede otururken, ben durduk yerde diyorum ki:

"Biz de annemle okumuştuk." Ercan kolasından büyük bir yudum çekiyor. Yürümesine yürüdük ama, hem çok yandık, hem çok susadık. Bir koyu denizden dolaşmanın böyle zevkli olacağını hiç düşünmemiştim. Ya yediğimiz incirler. Yapış yapış olduk. Kıyıya varmadan az önce denize girdik. Hem yüzdük hem yıkanmış olduk. Ercan bir koca yudum daha çekip, hiç şaşırmadan, sürdürüyor sözü:

"Dikkat ediyorum, sen annenle iyisin. Hep onun sözünü ediyorsun. Bu anneyi sevmekten başka bir şey. Doğru mu?"

"Öyle. Annemle aramız iyidir. Herkesin öyle değil." "Değil tabii. Deli misin? Çoğu anlaşılamaz annesiyle. Ya da babasıyla. Bazısı, ikisiyle de..."

"Annem, çok roman okuyan bir tip. Böyle söyleyince olmuyor. Onunla yaşamak gerek anlayabilmek için. Yani, bak, nasıl biliyor musun, annem için bu dünya, nasıl anlatayım, yani, annem için bu dünya sanki bir roman. Annem de sanki roman kişilerinden biri. Dünyayı değil de, sanki yalnız kendisinin bildiği bir romanı yaşar gibi. Üf, olmadı ama, işte anla sen."

"Hayatım roman ha?"

"Yoo, değil. Öyle söyleyince havası bozuluyor. Bak ben sana biraz anlatayım. Anlatayım mı?" Ercan, birden hiç tanımadığım biri gibi oluyor. Yüzü sıkıntılı. Ama anlatmamı istediğini çok belli eden bir sesle,

"Evet anlat" diyor. "Bu benim çok ilgimi çekiyor."

"Ne?"

"Yani bu anne olayı. Sinirli mi senin annen?"

"Yoo, değil. Benim annem çocuk gibidir. Çok neşelidir."

"Baban?"

"Babam da iyidir, neşelidir de, ama, çok yorgun. Çok işi var."

"Ne iş yapıyor senin baban?"

"Mimar. Büro var, sekiz on mimar var, genç mimarlar falan..."

"Baban yaşlı mı?"

"Yoo, babam da genç ama, onlardan büyük. Bütün yük babamın sırtında."

"İyi kazanıyordur?"

"Bilmem. Yani herhalde."

"Annen de çalışıyor mu?"

"Annemin de yüksek öğrenimi var. Edebiyat öğretmeni olacakmış ama, hemen evlenivermiş. Sonra ben olmuşum, arkadan kardeşim. Onun için..."

"Çalışmıyor yani?"

"Hayır çalışmıyor."

"Şanslısın."

Bir zaman susuyoruz. Ercan bir şeye bozuldu ama ne olduğunu anlayamıyorum. Burnunun üzeri, yanaklarının yanları sarardı. Hiç sesimi çıkaramıyorum. Konuşursam, kötü bir şey olacak gibi geliyor bana. İkimiz de susuyoruz. Az sonra, önümüzden bir genç kadınla, küçük bir oğlan geçiyor. Oğlan üç yaşında falan. Önümüzdeki küçük meydanın ortasında, kale duvarlarının olduğu tarafta bir boğa heykeli var. Kocaman bir şey. Küçük oğlan, onu görünce ellerini çırpıp, gülüyor, ona doğru koşuyor. Koşup, önünde çömeliyor, heykelin altına bakmaya başlıyor. Derken, annesini çağırarak, ondan bir şeyler istiyor. Anne gülüyor. Oğlan huysuzlanıyor. Annesi kaldırmak istedikçe, diretiyor, ağlamaya, bağırmaya başlıyor. O sırada dondurmalarımız geldiği için ben garsonla konuşurken, su isterken olup biteni kaçırıyorum. Bir bakıyorum, Ercan kahkaha-

larla gülüyor. Meğer küçük oğlan, annesinden, boğanın altındaki anahtarı çevirip kurmasını istemiş. Annesi de bunun onun oyuncaklarından biri olmadığını anlatamazmış. Ben onlara baktığımda, annesi oğlanı kucaklamış götürüyordu. Oğlan da kendini parçalarcasına tepinip ağlıyordu. Dondurmalarımı zı yerken, Ercan'ın eski neşeli hali geri gelmişti. Sordu.

"Ee?"

"Ne ee'si?"

"Annemi anlatıyordun."

"Hağa! Öyle işte."

"Nasıl öyle işte yau! Anlat biraz."

"Neden ama?"

"Ne bileyim, yolunda giden aile ilişkileri, daha doğrusu, yani geçimli aileler, benim çok hoşuma gidiyor. Dayımlar da öyledir. Evleri çok keyiflidir. Yengem çok güzel yemek yapar zaten..."

"Benim annem de. Ama, benim annem hep uydurur. Bir de uyduruk adlar takar. Herkes de yutar." Ercan yüzüme öyle bir bakıyor ki, sözümü sürdürmekten başka çare bulamıyorum.

"Şimdi bak, şimdi sabah oldu diyelim. Hepimiz, birer ikişer kalkarız. Ama annem kalktığı zaman ev hemen canlanır, gün o zaman başlar. Biliyor musun benim annem çok düş görür. Sabah ilk işi onları anlatmak olur, bir yandan çay hazırlar, bir yandan anlatır, bir yandan yorumlar, yorumlarken işi komediye çevirir, hepimizi güldürür. Zaten çok taklitçidir. Düşlerini anlatırken, sen de, sanki o düşü görüyormuş gibi olursun. O arada sofrayı kurar, gazetelere bir göz atar, ekmek kızartır, öyle siyasi yorumlar yapar ki gazetelere bakarken, gülmekten ölürsün, sonra peyniri dilimler işte ne bileyim, şimdi anlata-mam ama, kahvaltı sofrasıyla düş birbirine karışarak, günlük yaşamdan, günlük zamandan başka bir şey oluşur. Roman okurken, dalıp gider ya insan başka bir zamana, onun gibi bir şeydir annemle yaşamak. Geçmiş günler, gelecek günler, anılar, özlemler hepsi birarada, hep ortadadır. Ay! Tam anlatamıyorum ama böyle bir şey işte. Sonra, ne var biliyor musun, annem dünyaya güldürü açısından bakıyor diyebiliriz. Çünkü o her

şeyde gülünecek bir şey bulur. Çok güler. İşte böyle bir şey bizim ev, annem falan. Tam anlatamıyorum ki... "

"Yo yo, oluyor. Anlat. Evet şanslısın. Sen yazmayı denedin mi hiç?"

"Aşkolsun! Gırgırın sırası değil."

"Ciddiyim. Yazabilirsin. Belki annen de yazabilirdi. Denemedi. Yazacaklarını yaşıyor. Böyle denebilir."

"İnan ki çoğu zaman aynen böyle düşünüyorum ben de. Annem bir roman yazar gibi yaşıyor, ya da bak, buldum, şöyle, annem yazdığı bir romanı yaşıyor. İçinde bizlerin de olduğu bir roman. Eğlenceli bir roman. Şimdi bak biraz daha anlata-
yım. Biz, örneğin içerde oturuyoruz. Birden annemin banyodan kahkahası gelir. Çocuk gibi çingır çingır güler. Ne olduğunu anlamadan biz de güleriz. Çünkü ille komik bir şey gelecektir arkasından. Babam, gazeteden başını kaldırır bekler."

"Annenle baban iyi geçinirler mi? Kusura bakma, özel bir soru değil bu. Genel olarak soruyorum."

"Anlıyoruz canım. Şey, nasıl söylemeli, babam, anneme çok güvenir. Çünkü onun her şeyini annem düşünür. Çorabını gömleğini annem alır, evi annem idare eder, ilacını annem içirir. Ama, babam da kavgacı tip değil zaten. O da ne yapsın, işleri çok olduğu için biraz sinirlidir işte. Her zaman değil de, işte bazan."

"Her insanın öyle bir yanı vardır."

"Tabii."

"Ee, niye gülmüş annen?"

"Haydaa, sen de başladın annemin romanını yaşamaya." "Doğru. Her insan ilgi çekici değil. Tanıyorum ben anneni. Yani hep görüyorum, plajda, yolda, market... Yau, şu market sözüne de illet oluyorum. Dükkân deyince de olmuyor. Zaten sözlüğe baktım, o da Arapça. Neyse yani, rastlıyorum. Güzel senin annen."

"Sahi mi?"

"Sen de güzelsin." "

Yaa!"

"Ama, annen de sen de, biraz şeylere, turistlere benziyorsunuz."

“Nasıl yani? Nasıl turist?”

“Turist değil de, yani, Avrupalı, yabancı tipli. Uzun boylu, sportmen. Ben seni ilk gördüğüm de turist sandım. Giyinişiniz le biraz öyle.”

“Ne yani, kötü mü?”

“Yok canım. Ben çok beğeniyorum. Annen de güzel giyiniyor, sen de. Yani değişik.”

“İyi. Teşekkür ederim.”

“Sonra?”

“Sonraaa... Musluk meselesini anlatıyordum galiba. Annem banyoda musluğu açmış, Aa! Sular kesilmiş. Emin olmak için biraz daha çevirince, Ah! Çılgın! Su birden nasıl fışkırır biliyor musun, paoşapuosaufussss diye. Annem bağırır, ‘Oooooaa-ayyyy! Deli mi ne! Manyak!’ Başlar gülmeye. Koşarak yanımıza gelir, halini görelim diye. Duş yapmış gibidir. Öyle bir komikleştirir ki işi, gülmekten yerlere yatarız. Başlar söylenmeye. Ama nasıl! Ona sorarsan, musluğu eğitiyormuş. Bir şarkının, belli aralıklarla yinelenen en güzel yeri gibidir annemin gülüşü. Çevrende her şey rahatlar. “Piyühh! Laflara bak. Bu da mı bir romandan?”

“Valla galiba. Şimdi konuşurken çıkıverdi. Daha önce böyle bir şey yoktu aklımda.”

“Dayım seni görse bayılır.”

“Sahi mi? Ben de kaptanları çok severim. Kaptan olup, hep denizlerde yaşayabilirdim.”

“Bir de şöyle bir şey var. Geçen gün okudum ben de, bir dergide. Arjantinli bir tango yazarının sözü. Diyor ki: ‘Tango, dansedilerek yaşanan hüznünlü bir düşünmedir.’ “Ah! ne güzel. Ben bunu anlıyorum. Eee?”

“Hiç öyle aklıma geldi. Sen tango yapmayı biliyor musun?”

“Yoo. Ama gördüm. Annemle babam biliyor. Sen biliyor musun?”

“Yok yau, nerden bileyim. Televizyonda gördüm. Ha bak tango deyince, ilgisi yok ya, aklıma geldi. Hani bir kız var, şu basketçi çocukla geliyor siteye...”

“Çok uzun sarı saçları var hani, o kız mı?”

"Yok. Uzun boylu, uzun bacaklı bir kız. Kara bir kız. Hani geçen gün..."

"Ha evet, anladım. Eee?"

"Hiç öyle sordum."

"Hiç öyle sordum! Ne demek bu şimdi. Her şeyin bir nedeni vardır. Hadi söyle."

"O kız var ya, insan o kızı..."

"Haa anladım. O kızı beğeniyorsun."

"Bravo! Çok anlayışlısın. Senden de hiçbir şey saklanmıyor. Zekâ durumun zaten! Sırık gibi bir kız yau. Ben öyle kızları hiç tutmam. Sinir bir kız. Geçen gün beni nasıl bozdu, işte o kadar!"

"N'oldu?"

"Yau, şimdi şu strapless denilen bir olay var ya, milletin sırtında. Bizim minik Emine de giymiş. Aşağıya, gazinoya geldi. Ben de iş olsun, laf olsun diye, 'Aman Emine' dedim, 'bu ne güzel streples'. O sinir kız da orada oturuyordu. Şaşılasmaz mı lafı kapıp, 'Streplis'dır o. Şunun Türkçesi, askısız gömlek, ne diye İngilizce bilmem ki!' demez mi! Kıza bak. Gıcık oldum."

"Aslında doğru söylüyor da, daha güzel, daha sevimli söyleyebilirdi. Şakaya getirerek falan."

"Biraz sonra Aloş geldi. Gözünde yeni aldığı Reyben. Kız da onu yanlış söylüyor. Rayban! Ben de, Aloş'a, ne zamandan beri senin reybenler, rayban oldu dedim. Aloş anlamaz, ne diyorsun, der ha bire. Neyse kız anladı. Kalktı gitti."

"Bizim kolejden mi o kız?"

"İstanbul'danmış. Boşver. Sevmem öyle kızları." Dönüşte yürümeyi göze alamadık. Minibüse bindik. Ercan yorulurum diye düşünüyordu. Ama siteye şöyle bir kilometre falan kala, indik. Deniz kenarından, bostanların arasından yürümeye başladık. Uzaktan sitenin çocuklarının bağırışmaları geliyor. Hâlâ denizdeler. Az sonra ışıklar birer ikişer yanmaya başlar. Deniz kenarında yaşarken, akşamüzerlerini çok seviyorum. Öyle konuşmadan yürürken, Ercan, ta bir saat öncede kalmış, araya, minibüs, yolcular, şakalaşmalar girmiş olduğu halde, sanki az önceki konuşmayı sürdürüyormuşuz gibi,

“Oysa sen başkasın” diyor. “Seninle arkadaş olmak çok güzel. Rahatlıyor insan senin yanında.”

“Annem der ki, bak gene annem dedim. Haklısın, ben galiba, annemi, çok anlatıyorum. Oysa sen, hiç anlatmıyorsun.” Er-can bir zaman sustu. Sonra, sesinde ne olduğunu tam anlayamadığım bir değişiklikle,

“Bizim ev...” dedi. Sustu. Bir zaman öylece yürüdük. Sonra sesindeki yeni bir değişiklikle,

“Boşver” dedi. “Gel şu ağaçların arkasındaki keçi yolundan gidelim. Ben o yolu seviyorum. Bir de tarihi kaynak var orada, onu da gösteririm hem sana.”

Ben bu Bengi’yi çok seviyorum demiştim ya, şimdi, yazdıkça, bunu daha çok anlıyorum. Ayrıca insanların birbirini sevmesi üzerine düşünceler üretiyorum. Bu, kolay değil. Acele etmeden, uzun uzun düşünüp, en küçük ayrıntıyı bile gözden kaçırmadan, kat kat, lif lif açmak gerek duyguları; biriktirilen ve üretilen düşünceyi.

İki insan karşılaştı, birbirine baktı diyelim. İlk göze çarpan nedir bakılan kişide? Görünüşü, giysileri, renk seçimi, bakışı, duruşu. İlk anda bunlar, onun hakkında ön değerlendirme yapmak için yeterlidir. İnsan, yaşadığı çağla olan alışverişini, ona verdiği anlamı, ona katılışını ya da başkaldırışını, uyuma içinde oluşunu, ya da aldırma zılgılığını bunlarla, şöyle kabataslak anlatabilir. Sonra, sesi gelir. Ses çok önemli benim için. Bir de konuşma biçimi; bunlara eklenip, durumu pekiştiren. Yaşam, insanlar, yaşamak üzerine düşünceleri, hani şu dünya görüşü denilen şey arkadan gelir. Daha doğrusu o, yukarda sıraladıklarımızın içinde mündemiçtir. Bu söz dededen. Ondan söz ederken, bu Arapça, Farsça sözcükler sık sık çıkacak ortaya. Bengi’yi değişik yapan öğelerden birisi de, bu Osmanlıcayla olan yakın ilişkisi.

Bengi, sade bir kız. Giysileriyle, kullandığı eşyalarla arasında, ufantılarına dek, açıkça görünen, insanı anlatılması zor titreşimlerle heyecanlandıran bir sevgi var. Giysileri, takıları, çantaları, ayakkabıları, hepsi Bengi’ye has değişikliklerle insanın hemen dikkatini çekiyor. Örneğin, şu günlerde, kızların çoğunun saç

uzun. Onları toplayıp, rengârenk, biçim biçim, kumaşlardan yapılmış tokalarla tutturuyorlar. Bengi, böyle bir tokayı kullanmaz. Hemen her saç uzunun moda diye seçtiği böyle bir toka! Hayır! Onun kemik bir tokası vardır. Aranıp bulunmuş, seçilmiş bir toka; eski zamanlardan kalma. Serüveni de var. Yazmak isterim. Ceketleri, koyu renk çorapları, gene bu yılların modası olan botları vardır onun da. Ama üzerine giydiği klaptan işlemeli mahzen kapağı rengindeki uzun yelek olsun –Ah! bunun da bir öyküsü var elbette. Onu da yazmak istiyorum, sırası gelirse– herkesinkine benzeyen, kaban dedikleri kısa paltosunu giydiğinde boynuna dolayıp uçlarını omuzlarından aşağı bırakıverdiği, kimsenin akıl edip kullanmadığı, yerli dokuma bezlerinden yapılmış atkıları, keçi kılından örülmüş kalın başlıkları, parmağındaki eski olduğu bakar bakmaz anlaşılan, kaz ayağı, kubbeli yeşil taşlı yüzüğü, herkesin giydiğinin tıpkısı olan ama, iplerini bağlayışı değişik olduğu için başka türlü görünen botları...

Şu kemik tokayı alalım. Onu bir resimde görmüştü Bengi. Bu, ondokuzuncu yüzyılda yaşayan genç bir kadının resmiydi. O, pembe beyaz, ela, kumral, etine dolgun, kavuniçi, soluk filiz yeşili, fidan gibi bir taze, ipek, atlas sözcüklerinin çağrışımları içinde, bir bahçede oturuyordu. Bahçe de, leylak, sümbül, kasımpatı, köşk, kameriye, fıskıye, sarmaşık gülleri, sözcüklerinin buhuruyla, gizemli derinliklere doğru hışıldayan, yüzyıllık ulu ağaçların bahçesiydi. O genç kadının elinde bir gergef vardı ama, işlemiyordu. Gergefi kucağına bırakmış, dalgın ve baygın gözlerle, oturduğu kameriyenin kuytuluklarından, bahçenin derinliklerine dalıp gitmiş, saçlarını, gevşekçe toplayarak, ensesinin üzerinden, sırtına salıvermeşti; o kemik tokayla tutturarak. Resmi gördüğünden beri, tokaya vurulmuştu Bengi. Ne çok aramıştı onu.

Kenti yürüyerek yaşamayı sevdiğini yazmış mıydım onun? Durmadan yürüdüğünü, yürüyüp dururken, birden durup evlere, yokuş yukarı yollara, sokaklara baktığını. Bunu hep yapar. Ne anladığını sorsanız belki tam anlatamaz ama, bu ona büyük hazlar, doyumlar, duygulanmalar getirir. Kenti yürüyerek yaşamayı, tüm semtleri, kenar mahalleleri, büyük ışıklı caddeleri,

eski kentin dar sokaklarını, at pazarlarını, mahalle pazarlarını dolaşmayı, durup, satıcıları, yoldan geçenleri, vitrinleri, tezgâhları, işportacıları, onların sattığı ıvır zıvırı, eski eşyaları seyretnmeyi, onlardan küçük öyküler üretip gününü şenlendirmeyi, güzelleştirmeyi...

Kendince, kendini oyalayan düşsel dünyalar kurmayı dededen öğrenmiştir Bengi. Birazcık da babadan. Ama baba da onlar küçükken çekti gitti. Beraber yaşasalardı... Keşke!

Kemerli, tarihi çarşının, yüzyıllık çınarlarının altında kurulan eski eşya pazarının oralarda dolaşırken bir gün, tezgâhın birinde görüverdi tokayı Bengi. Tam da, köşedeki aktardan gelen kimyon, tarçın, yenibahar kokusunun getirdiği garip duygulanışlar içindeyken; buhurumeryem neydi, diye düşünürken. Rengi uçmuştu. Yanaklarında soluk pembe halkalar oluşmuştu, heyecanlandığı zamanlarda olduğu gibi. Satıcıya baktı. Fötr şapkalı, ufak tefek bir beydi. Hayır, satıcının biri, adamın biri değildi. Evet bir beydi o. Belli belirsiz gülümsüyordu. Yaşadığı zamanın, eski fötr şapkasının, eski ama temiz paltosunun, cilalı ayakkabılarının içine, dingin bir yerleşmeyle bırakmıştı kendini. Çınarlara, gelen geçene, çay kokusuna, geçmiş zamana, hem yabancı, hem uygundu. İnsan ne düşüneceğini bilemediği garip duygular içinde kalıyordu, o yumuşak kahverengi gözleriyle, güzel güzel bakınca. Tokayı elde edememek duygusu, öyle şaşırtmıştı ki Bengi'yi, o şaşkınlıkla, ama karşısındakinden gelen iyi, güzel havadan da güç alarak, boynunu hafifçe yana eğdi, o da gülümsemeye çalışarak, şöyle dedi:

"Bu tokayı ne uzun bir zamandan beri aradığımı bilemezsiniz. Ne kadar güzel. Lütfen alabileceğim bir fiyat söyleyin"

Tansık! O her zaman, her yerde vardır. Onu icat etmeyi bilmek gerekir. Satıcı, önce gülümsedi sonra, kalın, yumuşak bir sesle:

"Efendim bizim burası, maalesef, kaba, kof bir insan kalabalığıyla doludur. Baksanıza çevrenize. Hele şu turistler. Yüz kişiden bir tane ya çıkar, ya çıkmaz ne aradığını bilen; ya da şöyle diyelim, aradığı bir şey olan. Öyle aval aval bakınır burada insanlar. Sizin gibi, bakışı güzel, tavrı güzel bir genç hanı-

mefendi insanın gününü aydınlatır. Lütfedin, bu tokayı, yaşlı bir dostun hediyesi olarak kabul buyurun. Beni bahtiyar edersiniz.” Renksiz yanakları kızarıverdi Bengi’nin. Dondu. Ne diyeceğini bilemedi. Aman Tanrım! diyebilirdi sesi çıksa. Çünkü, sanki dedesi yanındaydı. Elini omzuna koymuştu. Bastonuna dayanmış, gülümsüyordu o da. İçinden, ince bir ürperti gelip geçti. Elini uzattı, zor duyulan bir sesle, ancak, “Teşekkür ederim!” diyebildi.

Tokayı, çantasına koydu. Bakıp, gülümsedi. Başını eğerek selamladı. Elini sıkan o elin sıcak, dostça kavrayışını da sonraları hiç unutmadı.

Bu dede, daha doğrusu, Bengi’nin yazdığı romanla, benim yazdığım bu roman meselesi benim de kafamı karıştırmıyor değil. Defterlerden birinde dedeyle ilgili bir bölüm var. Onu, Bengi’nin dedesini ben yazacağıma göre, onun yazdığı dede kim oluyor peki? Bir de şu var. Bengi’nin yazış biçimi, sözcükleri benimkilere çok benziyor. Bu işin içinden nasıl çıkacağımı bilemiyorum. Bengi’nin yazdığı, dedesiyle ilgili bölümü okuyorum:

“Ben, yaşamımdaki pek çok şeyi, anımsamak, anlatmak, yeniden yaşamak için yazmak istiyorum” dediğim zaman anem,

“Yazar olabilirsin. Sen başkasın” der. Annemi seviyorum. Onu yazmak isterim. Neden bilmiyorum, içimden öyle geliyor. Onu düşündüğüm zaman, sanki bir film seyrediyormuşum gibi çeşitli zaman parçaları içinde, çeşitli durumlarda görüyorum.

İşte kapıdan giriyor. Dört katı çıkmış, esmer yanakları kırmış, terlemiş. Elinde paketler, torbalar. Soluk soluğa. Gene kilo aldı. Neredeyse başlar krik krak kemirmeye; poposunu bir yana kaykılıp. Yüzüme bakıp gülüyor.

“Gözlerin gene kedi gözü gibi kısılmış. Neler düşünüydün?” Ben de gülüyorum.

Bir kış günü. Mutfakta yemek yapıyordur, çoğu zaman olduğu gibi. Bir elini beline koyarak, poposunu hafifçe yana kaykılmıştır gene. Kavrulan soğanın kokusu, arkaya bizim odaya

dek gelmektedir. Aydın daha okuldan dönmemiştir. Annem bağırır:

"Ayşeeee, yemek pişiyor. Netmek gerek?"

"Adabıyla yemeli sultanım."

"Nasıl yani?"

"Ağır ağır, iyi çiğneyip, sindirerek."

"Nerede yemeli?"

"Bereketli, yeşilliği bol, soğanı sarımsağı eksik edilmemiş, tuzu suyu hazır, ekmeği dilimlenmiş, çiçeği dahi düşünülmüş bir mübarek sofrada."

"Sofra nerede?"

"Ayşe'nin zihni perişanında."

"Ayşe nerede?"

"Buradayım efendimiz!"

"Ne o gözlerin gene kedi gözüne dönmüş. Neler düşünü-yordun?"

"Neler! Anlatılamaz ki!"

"Doğrudur. Düşünürsün. Sen başkasın."

Örneğin, yukardaki konuşma biçimi dedemdendir. O de-dem ki, alaca kavak gibi pırpırlanan çok hoş bir kadın tarafın-dan kırk yıl büyük bir aşkla sevilmiş, benim sevgili dalgacı de-demdir. O hep annemle benim aramdadır. Çoğu zaman onun konuşmasını yansılayarak konuşuruz. Atasözleri, deyimler, eski şiirlerden bazı mısralar aklımızda kalır ama, onun coştığı za-man okuduğu divan şiirinden hiçbir şey kalmaz aklımızda. Bu, bizim bir çeşit oyunumuzdur. Bazan şifre yerine bile geçer. Bu oyundan da fazla bir şeydir. Çoğu zaman şaşırırım, dedem İs-tanbul'da mı, evde mi, yoksa onu düşümde mi görmüştüm. İşte annem soğanla kıymayı çeviredursun, ben dedemi görüyorum musluğun başında. Uzun boyu, hafif öne eğik omuzları, beyaz saçlarıyla. Hep bir şarkı mırıldanıyormuş gibi gelir bana. Duda-ğının kenarında sigara hiç eksilmez. Dumandan, gözünün birini kısar durmadan. Maydanozları yıkarken, et tahtasında soğanları incecik kıyarken anımsıyorum onu. Her zaman giyimlidir. Ya saçının ayrımı? Sol kaşına doğru, incecik çizilmiş bir çizgi; yu-muşak hafif dalgalı saçlarını ikiye ayırarak. Akşam, eve geç kal-

dığmda, dedemi mutfakta bulacağımı bilirim. Köşeyi döner dönmez mutfağın ışığını görmek! Bu sevinci yaşamayan bilmez. Kapıyı açan dedemi öper öpmez, koşarak bizim yatak odasına giderim. Üstümü çabucak değiştirir, ellerimi telaşla yıkar, masanın örtüsünü toplayıp, sofrayı kurmak için ivedi koşuşturmalara girerim. Bu, ev halkı dönmeden, dedemle masaya oturmak içindir. Akşam yemeğinden önce, dedemle ikimizin olan, o yarım saatla, bir saat arasında değişen zamanı, ziyan etmek istemem hiçbir zaman. Dedem rakısını ağır ağır içer. Küçük bir yudum alır bardağından. Kırmızı bir turp ısırır. Biraz beyaz peynir atar ağzına, çatalının ucuyla. Ben, kavunla peynir yerim. Bir parça alırım tabağıma. Tıpkı dedem gibi, küçük küçük keserim çatalımla. Dedem arkasına yaslanır, rakısını içişi gibi ağır ağır anlatır. Sevgiyle dolu, dingin bir akşam vaktini yaşarsız beraber.

Dedem konuştukça, geçip gitmiş bir zaman gelir aramıza. Dedemin zamanı. Dedem mi çok iyi anlatıyordu, benim düşgücüm mü kuvvetliydi! O geçmiş zamanı, onun anlattığı parçalarıyla yaşırdım yeniden.

Dedem, kendisine verilen zamanı, kendi istediği gibi yaşamıştı; kimseyi karıştırmamıştı. Yaşama biçimini kınayanları, öğüt vermek, akıl vermek isteyenleri, hoşgörüsü olmayanları, sevgisizleri, kendini bir bok sananları elinin ucuyla şöylece iteleyivermişti.

“Bunlar virüs gibidirler” derdi. “Bunlar kıskanç, mütecces-sis, dedikoducu, ziyan mahlukattandır. Aman! Asla yaklaştırmayacaksın yanına.”

Kapı çalınıp da ev halkından biri geldiği zaman, lafın neresinde olursa olsun, noktayı koyarsız hemen. Önceden böyle bir şeyi kararlaştırmış olmadığımız halde. Bu ikimiz arasında var olan, başkalarına kapalı bir gizdir.

Kapıyı açarım, gelen kim olursa olsun, hemen, o akşamın zamanına geçiverir, o akşamı yaşamaya başlarız.

Ben de, Bengi'nin dedesini yazmaya geçebilirim şimdi. Nerede, ne kadar benziyorlar bakalım. Daha önce, “sabah”ları sürdürmek istiyorum.

Bir sabah var. Bengi onu, bir akşamla birarada anımsar her seferinde.

Anneyle babanın arkadaşları gelmişti. Kalabalıklılar. Evin içi, kızarmış et, yanmış soğan, rakı, kokuyordu. Aralık duman içindeydi, hem kızartmaların dumanı, hem sigara dumanı. Çok fazla gürültü geliyordu salondan. Bir an mırıltılı bir sessizlik oluyor, sonra kahkahalar Bilge'ye hiç sevinç duyguları getirmeden, peş peşe, patlıyordu. Kadınlarınki, çingirtılı, tek tek, ya da birbirine bağlanan kalınlı inceli "ha"larla, erkeklerinki, kalın, gümbürtülü "ho"larla.

Bengi'nin içinde anlayamadığı, ona tedirginlik veren duygular vardı. Uyuyamıyordu. Ne yapacağını da bilemiyordu. Uyumadığını görürse anne kızar, söylenirdi. Bir ara, yüznumara gitmek için korka korka kalktı. Yatak odasının kapısını usulca araladı. Yüzüne çarpan kokudan, gürültüden yüzünü buruşturdu. Tam dışarı çıkıyordu ki, banyonun ışığının yandığını, orada birilerinin olduğunu gördü. Görmesiyle beraber, anne banyodan fırlayıp kapının önüne geldi. Bengi ödü patlayarak kapıyı iteleyip, öylece kaldı. Anne soluk soluğa fısıldıyordu:

"Yapma yapma, Metin rica ederim kendine gel. Çık oradan lütfen. Deli misin canım." Annenin arkasından banyodan çıkan biri, soluk soluğa, gelip anneye sarıldı. Bengi'nin dizleri titremeye başladı. Ödü patlamıştı, ama, gene de kapının aralığından bakmadan edemedi. Sarılan adamı göremiyordu ama, annenin onu itelediği, çok sinirli olduğu belliydi. Bengi'nin çişini öylesine sıkıştırıyordu ki, bacaklarını birleştirip, yerinde sallanmaya başladı. Anne, hırsla fısıldıyordu:

"Hayır efendim söyleyemezsin. Ben hallederim diyorum sana. Yapma Allah kahretsin! Sarhoşsun sen, yapma!" Bengi kapının arkasında donup kalmıştı. Ta kapı iteleninceye kadar. Anneydi bu. İçeri giriyordu. Bengi kapının arkasında, durup duraklamıştı. Anne ışığı yakıp da onu görünce, yüzü gene, çok sinirlendiği zamanlardaki yüzüne benzedi. En ters, en kızgın sesiyle sordu:

"N'apıyorsun sen orada? Bu ne demek? Neden yatağında değilsin sen?" Bengi, bembeyaz bir yüzle, alt dudağı korkudan titreyerek,

"Benim çok çişim geldi." diyebilirdi. Anne, onun yüzüne kuşkuyla bakıyordu. Bir şey soracak gibi olup, vazgeçti. Biraz durdu, dudağını ısırды, birden sordu:

"Madem çişin var, neden gitmiyorsun? Kapının arkasında ne işin var?"

"Ben şey zannettim. Yani, orada, ışık yanıyor da, belki biri vardır diye..." Anne, tersleniyor mu, güzellikle mi söylüyor belli olmayan bir sesle,

"Git hadi git" dedi. "Kimse yok." Dönüp, sessizce uyuyan Gün'e baktı. O, Gün'e doğru yürürken, Bengi, çişini kaçırma-maya gayret ederek, dumanlı, karanlık koridora çıkıp, yüznu-maraya giriverdi.

O geceden sonra baba eve hiç gelmedi.

Ondan sonraki gecelerde de, bu gecenin duygusu vardı hep. Korku, endişe, tedirginlik...

Anne de çoğu akşamlar telefon edip, babanın gelip gelmediğini soruyor, sonra kendisinin geç geleceğini, yemeklerini yiyip, yatmalarını söylüyordu. Yumurta kırmayı ilk o günlerde mi öğrenmişti Bengi? Makarna pişirmeyi, Nilüfer'in annesi öğretmişti. Ama, ilk yaptığı sütlaç çok başarısızdı. Sütü kaynatıp içine pirinçleri atmıştı. Süt kaynayıp taşmış, kaynayıp taşmış gelgelelim pirinçler bir türlü pişmemişti. Sonuçta süt ayrı, biraz pişmiş olan pirinçler ayrı kaldı. Gün gene de çok beğendi. Önce pirinçleri kaşıkladılar, sonra kâseyi kafalarına dikip sütünü içtiler.

Daha, pirinci önceden haşlamayı, nişasta kullanmayı, sübye yapmayı bilmiyordu. Küçük bir kızdı. Sonraları öğrendi. Öğrenmek zorundaydı, çünkü Gün sütlace bayılıyordu. O akşam, anne gene telefon etmişti. Babayı soruyordu. Hayır baba gelmemişti. Anne, sordu:

"Nesime size köfte yaptı mı? Peynirli börek de yap demiş-tim?" Hayır, çirkin, kara kuru ama yüreği aydınlık Nesime, ço-çuğu hastalandığı için, gelememişti. Evde de yiyecek bir şey yoktu. Anne,

“Beni bekleyin ben geliyorum” dedi. Sesi çok neşeli çıkıyordu. Bengi sevindi, ama, anne geldiğinde geç olmuştu. Yemek yapmaya vakit yoktu. Anne, evde yemek olmayışına çok üzülmüştü. Hemen getirdiği karpuzu kesti, peynir doğradı, taze beyaz ekmekle çok güzel bir yemek oldu. Anne, çok sinirliydi. İki küçük kızının ne kadar şaşkın, sessiz ve suskun olduklarının ayırdına varmadı.

Durmadan dolaşıyor, durmadan telefon ediyordu. Dolapları açıp kapıyor, sandalyenin üzerine çıkarak, dolabın üstünden bavulları indiriyor, sonra vazgeçip kaldırıyor, biraz sonra gene sandalyeye çıkıyordu. Sofradaki neşesi kalmamıştı. Sanki, karpuzla Nasrettin Hoca’yı o anlatmamıştı. Sanki, karganın peynirini ağzından düşüren tilkinin taklitini yapıp Gün’ü güldürmemişti. Bir ara ağladı bile galiba. İki kardeş, kanepede yanyana oturmuş, birbirlerine sokulmuşlardı. Sonunda orada uyuya kaldılar. Bengi sonradan düşündüğünde, bölük pörçük tümceler anımsadı annenin telefon konuşmalarından,

“.... Daha çok küçükler...bilemiyorum. Babamı çağırdım... Bu kez bunu başaramazsam... söyledim o kadar... yok yapmam...”

Sabahların En Acısı

Bengi birdenbire annenin bağırmasıyla uyanmıştı. Daha sabah olmamıştı. Çünkü yan sokaktaki elektrik lambası, Bengilerin odasını içerde yanıyormuş gibi aydınlatırdı. O yandığına göre... Ama sanki uzaklarda bir horoz öttü de onun için uyandı gibi bir duygu vardı içinde. Pencereye baktı, gece karanlığı yoktu. Ne geceye, ne gündüze benzemeyen bir aydınlık vardı; sabah oluyordu. Gün kızamık çıkardığı zaman, bu saatlarda uyanırlardı. Ağlardı Gün. Anneyi çağırırdı. İşte o zamandan tanıyor Bengi bu sabah karanlığını. Yoksa anne bağır-mıyordu da Bengi’ye mi öyle gelmişti. Yoo, anne ağlıyor, baba bağırıyor.

“İyi işte, git. Durma git. O bok herif verir sana özendiğin o burjuva hayatını. Yau sen daha burjuvanın ne olduğunu bilme-sin be. ”

“İyi işte. Onu da öğrenmişsin. Yalvardım sana, yalvardım. Bırak şu alkolü dedim. Şuna bak ne biçim sarhoşsun. Ayakta duramıyorsun. Kendini kurtaramadın o fakir aile çocuğu olma kompleksinden.”

“Bana bak...” babanın dili dolaşmıyordu. İyi ki dolaşmıyordu. Çünkü öyle olduğu zaman, Bengi babanın halinden çok utanıyor. Ama, babanın sesinde, Bengi’nin tanımadığı bir hırs var. Baba bağıırıyor.

“Bana bak! Delirtme beni... Sarhoş değilim. Üç gecedir uyumuyorum. Aralıksız içiyorum. Yorgunum. Delirtme beni!”

“Kim kimi delirtiyor acaba. Ne oldu benim hayatım. Parça parça ettin, mahvettin hayatımı, mahvettin.”

“Allah belanı versin.” O sırada pencerenin tam altında bek-çi uzun uzun düdüüğünü çalıyor. Sokaktaki lamba sönüyor, penceredeki gece karanlığı, açık sabah karanlığına dönüşüyor.

Baba bağıırınca, Gün yatağından fırladığı gibi, gelip Ben-gi’nin yatağına giriyor, yatağı kenarında dimdik oturan Ben-gi’ye sarılıp uyuyor. Zaten gözlerini bile açmamıştı. Dizleri bir-birine çarpırcasına titreyen Bengi, ne yapacağını bilemiyor. Ba-ba bağıırmayı sürdürüyor.

“Sen ahmağın birisin. Sen, benim o anamı, o güzel babamı ağzına alacak adam mısın be! Zaten sen adam değilsin. Bir ya-ratıksın sen. Sen kendi babanı bile, o güzel adamı, o mübarek adamı bile anlayamadın hiçbir zaman. Kompleksmiş! Bok!”

Sonrasını hiç anımsamıyor Bengi. Yorgun, bitkin, yatağına girip, kardeşine sarılıp uyumuştı herhalde.

Sabah uyandığında evde öyle yoğun bir sessizlik vardı ki, bir zaman kendini toparlayamadı. Sonra, akşamki kavgayı anımsadı birden. Birden kalkıp oturdu. Bir süre dışarıyı dinle-di. Ses yok. Usulca kalktı. Nedenini kestiremediği bir şeylerden çok korkarak, kapıyı yavaşça açtı, başını uzatarak koridorun sonuna, salona doğru baktı. Yemek masasının ışığı yanmıyor-du. Mutfağın ışığı yanmıyordu. Ekmek kızartılmamıştı. Ortada

öyle bir koku yoktu. Anne, ne kadar sinirli olursa olsun, ille etmek kızartır sabahları.

Usulca koridora çıktı. Duvarı siper alıp, ayaklarının ucuna basarak salona dek gitti. Bomboş! Bir an durdu. Yüreği çok hızlı çarptığından, bir durup soluklanmamıştı bu. Sonra geniş bir solukla birlikte hız alarak geri döndü, bu kez uçarcasına anneye babanın yatak odasının önüne geldi. Kapı aralıktı. Parmağının ucuyla, ateşe dokunurmuşçasına iteleyip, geri çekildi. Bomboş! Yatak boştu. Düzeltilmemişti. Dolap kapıları açıktı, yerlere atılmış öteberi, annenin bazı giysileri, kutular, terlikler, ayakka-bılar, boş bir bavul...

Sabah vakti, balkonda kuşlar cıvıldarken, dışarısı günlük güneşlik olduğu halde, apartman, içi, ayak sesleri, mırıl mırıl konuşmalar, küçük gülüşmelerle, keyfi yerinde görünürken, olduğu yerde titremeye başladı. Dışları birbirine çarpıyordu.

Yeniden koşarcasına salona döndü. Balkona çıkıp sokağa bakmaya cesareti yoktu. Anne ya da baba, kapının önünde olabilirler miydi? Ne yapacağını bilemiyordu.

İşte, tam o, bulanık, uğultulu, anlaşılmaz, düşünmeyi, anımsamayı, hareket etmeyi önleyen duyguya yenilmek üzereydi ki, telefon çaldı.

Telefon!

Bengi önce kıpırdayamadı. Sonra, telefonun üçüncü çınlayışında, bitkin, yorgun uzanıp almaçı kaldırdı. Duyulur duyulmaz bir sesle,

"Efendim?" dedi.

Kalın bir erkek sesi,

"Bengi? Sen misin?" deyip, ekledi:

"Günaydın! Ben Mahmut deden. Nasılsın bakayım? Ben burada, gardayım. Geliyorum. Şu adresi bir kez daha söyle bakayım bana. Seninkiler daha kalkmadılar mı?"

Bengi sustu kaldı. Ses yeniden,

"Bengi! Orada mısın?" deyince kendine geldi. Eli ayağı çözülmüştü. Öyle bir titremeye tutulmuştu ki, buna ancak çenele-rini sıkarak karşı koyabiliyordu. Adresi zorlukla yazdırabilirdi:

"Ali Rıza Bey Caddesi, Ege Apartmanı, Kat 3, Daire 5" İn-

sana güven veren, o güzel, kalın ses, kısa bir sessizlikten sonra yineledi:

"...Daire 5. Evet. Peki. Biraz sonra oradayım. Hadi bakalım, yanaklarından öperim."

Bengi telefonu kapadı. Elleri kucağında öylece oturakaldı. Sanki, yüzüne bol bol soğuk su çarparak yıkamıştı. Öyle bir serinlik, bir ferahlık duydu bir an. Büyük bir solukla soluklandı. Çarpıntısı azalmış mıydı, ona mı öyle geliyordu. Küçük bir kızdı o. Daha onikisini sürüyordu. En kuvvetli duygusu korkuydu. Neden korktuğunu tam anlayamıyordu ama, çok korkuyordu. Midesi ağrıyordu korkunca. O yüzden çoğu zaman, eli midesinin üzerindeydi. Sanki onu korumak ister gibi, okşamak ister gibi. Bir eli midesinde, bir eli Gün'ün yüzünde, saçlarında, omzunda. Çünkü Gün, 'Bengi' diye uyanıyor, 'Bengi' diye kucağına oturuyor, 'Bengi' diye ağlıyordu. Bengi de, 'Gün uyanı' 'Gün acıktı' 'Gün ağladı' 'Gün uyudu' diye yaşamıştı hep. Çünkü Gün doğduğu günden yana, çevresinde sesler, sözler, hep, Gün üzerine uyarılardan oluşmuştu: 'sana kardeş geliyor.' 'sen ablasın!' 'kardeşine göz kulak ol.' 'kardeşin nerede?' 'O küçük' 'kardeşini oyala.' 'Bak ablası seni istiyor' 'kucağına alma düşürürsün' 'aman kardeşine dikkat et' 'Bengi gürültü yapma kardeşin uyuyor!' 'Bengi koş kardeşine süt al da gel' ...

Şimdi! Şimdi ne olacak? Anne dönmeyecek. Baba? Baba da dönmez. Ya dönerse? Belki anne de döner. Dönmez. Akşam arkadaşına söyledi ya. Anne gitti artık. Baba öyle bir şey demedi ama, olsun. Baba dağlara gidecek. Denize gidecek. Baba ahmaklardan uzak yaşayacak. Dede? Dede geliyor. Ya o da gidince?

Korku, düşüncelerine, beklentilerine, yaşamına egemen olarak gelip sancı halinde midesini yakıyordu. Ağzına ekşi sular doluyordu. Nasıl olmuştu da, birden ağlamaya başlamıştı. Sokakta bir çocuk, 'anneciüüüim!' diye mi bağırmıştı? Babasının sesini duyar gibi mi olmuştu? Ne olmuştu! Karnı da acıkmış olabilir. Anne her sabah çay demlerdi. 'çaysız yaşayamam' derdi. Kutu kutu, paket paket çaylar alır, onları harmanlar, 'kimse benim gibi çay demleyemez' diye dudaklarını büzerek başını salları, şakayla karışık övünürdü.

Ama, şimdi, çaydanlık kaynamıyordu. Gün uyanınca süt isterdi. İstesin. Süt var. Akşamdan kalan taze ekmekle, peynir de var. Ama, çayı kim yapacak! Bu muydu yoksa Bengi'yi ağlatan. Zayıf omuzları titreyerek, elleriyle yüzünü kapamış ağlayan bir küçük kız.

Çok eskiden, bir kez daha gelmişti dede. Onu öyle, pek fazla tanımıyor Bengi. Annesi çok sinirliydi o günlerde. İkide bir tartışıyordu dedeyle. Bir gün Bengi'nin sık sık arımsadığı bir şey söylemişti: "Canım yani şimdi baba, söyletmeyin beni, siz solcu oldunuz da ne oldu yani! Zaten bu memlekette sağın solun ne olduğunu kim doğru dürüst biliyor ki!" demişti. Bir başka seferde hem babaya hem dedeye çatmıştı. "Benim sorumluluklarım var. Benim iki küçük kızım var. Benim arzularım var. Namuslu aç olmaktansa, çocuklarının karnı tok olan bir 'bana ne'ci olmayı tercih ederim." Dedeyle baba birbirlerine bakıp "Haydi içelim" demişlerdi. Yüzlerindeki anlamı çözememişti Bengi. Sonraki yıllarda, insanları tanımaya başlayınca, biraz anlar gibi oldu.

Baba, dedeyi seviyordu. Balkona küçük bir masa kurup, rakılarını orada içiyorlardı. Baba, salata bile yapıyordu. Çarşıdan, çeşitli şeyler alıp geliyordu. İnce kâğıtlara sarılı, pastırma, kaşar peyniri, salam, turşu, balık falan. Onları tezgâha sıralıyor, sonra küçük küçük tabaklara yerleştirip balkona taşıyordu. Islık çalıyordu. Çok keyifli görünüyordu. Yanından geçenin yanağından bir makas alıyordu. Anne geçerse, poposuna vuruyordu hafifçe. Anne aksileniyordu, "Uf Bülent uf" diyordu. Baba gülüyordu. Dedeyle gecenin çok geç saatlarına dek balkonda oturup bir yandan içip, bir yandan konuşuyorlardı.

Ya balık! Balık pişirme ustası dedeydi. Onlarda kaldığı sürece, hep balık getirmiş, kendi eliyle pişirmişti onları.

Rokaları yıkamış, kayık tabağa yerleştirmişti düzgünce, yemyeşil. Üstünde kırmızı turplar ve incecik kıyılmış soğan, Ayrıca bir tabak da kırmızı soğan, dörde bölünmüş.

Bengi'yle Gün, arka odada oynarken, gülerek, koşarak, yarışarak balkona geliyorlardı. O zaman dede birinin, baba ötekisinin ağzına küçük lokmalar veriyorlardı. Balık, pastırma, pey-

nir, kavun... Gene atlaya zıplaya oynamaya gidiyorlardı. Anne, balkonun küçük oluşunu bahane ederek içeride oturup televizyon seyrediyordu. Bir tabak hazırlayıp, televizyonun karşısında tek başına yiyordu yemeğini. O gelişinde, üç dört gün kalıp gitmişti dede. O gittikten sonra, anneyle baba çok tartışmışlardı. Bir 'o kadın' vardı, Bengi'nin aklında kalan. Çok merak etmişti onun kim olduğunu. Sonraları, dede onu anlattığında...

"Yanılmıyorsam, Bengi yazmıştır bunu" diye, defterleri karıştırırken, onu bulamadım ama, başka bir şey buldum. Küçük sarı bir defterde, ilk bölümün devamını:

"Balkonda karanlıkta oturuyorum. Bu gece evde yalnız oluşum öyle güzel ki. Uzaktan denizin hışıltısı geliyor. Günümü en başından en sonuna, hiçbir ayrıntıyı atlamaya kıyamadan, sakın sakın düşünüyorum.

Aydın, rıhtımdaki Mavi Otel'de Çadırcılar'la, Siteciler arasında yapılacak olan dans yarışmasına gitti. Babam kasabaya indi, arkadaşlarıyla içeceklermiş. Annem de kendi arkadaşlarıyla çıktı. Önce yürüyüş yapacaklarmış, sonra da yarışmayı izlemeye gideceklermiş. İyi. Yaramaz bir şey yok. Ben de tek başıma, sessizliğin içinde oturuyorum. Bu beni çok rahatlatıyor. Az önce o ne patırdıydı öyle. Aydın, içerde, yatak odasında giyiniyordu. Bavulları, dolabın içini, yatağın üzerini darmadağın etti. Mayolar, havlular, yazlık elbiseler birbirine karışarak her yere dağılmıştı. Az sonra, bu karışıklıktan, yanakları par par yanan, gözlerinin içi gülen, süslü bir kız çıktı. Onu izlerken, ona bakarken hep *Ayna ve Kız* diye bir roman adı düşünürdüm. Anneme ne zaman 'Aydın nerede?' diye sorulsa, hemen güler, "Aynanın karşısındadır" der.

Ben on dört yaşındayken, çok çocuk görünüşlüydüm. Oysa Aydın üç beş yıllık bir genç kız gibi.

Merdivenleri her zamanki gibi üçer beşer atlayarak yukarı geldiğinde...

Balkona geldi, aşağıda çepeçevre denizin kenarını saran ıslıklı siteye, denize doğru, nereye sığdıracağını bilemediği hoşnutluğunu gerinerek boşalttı.

"Allah kahretsin, çok güzel kızım!" Sesimi çıkarmadan gülümsedim.

"Uf yanınca amma da güzelleşti bu Aydın be! Kara gözleri, kara saçları, kırmızı yanakları, bembeyaz dişleri, ayyy! Onu seviyorum. Çok cana yakın, insalcıl, iyi kız. Hiçbir zaman kendini ezdirmez. Tuttuğunu koparır..." diye düşünüyorum. Buna benzer, böyle tanımlamaya kalkıştığımda anlamını kaybeden, ama duygusu böyle olan bir şeyler düşünüyorum. Sesimi çıkarmayışıma aldırılmaz. Sordu: "Gelmiyor musun? Vallahi bu yeni otelin terası çok güzel. Sanki denizin üzerinde, salda dansediyormuşuz gibi oluyor. Ne güzel üzüm bunlar be! Ayy! Bal! Ha, habere bak, ölürsün: Yeni bir olay: A Blok'ta, doktorun ikizlerinden, o, daha iri olanı var ya, kiminle çıkıyormuş biliyor musun? Orhan'la. Öldün mü? Kara Orhan'la. Eh, anneleri de zaten konken arkadaşı. Birbirlerini tam bulmuşlar. Ay illet kız. Hadi ben gidiyorum. Şu salkımı alayım mı? Gece annemlerle dönerim. Tamam mı?"

"Tamam!"

"Hadi sen de gel be!"

"Gelmem biliyorsun. Asılma."

"Biliyoruz sen başkasın."

"Laf mı yani bu şimdi?"

"Değil!"

"Deli!"

"İyi. Hadi eyvallah. Buraları gelince toplarım."

"Öyle! Toplarsın."

Bu bana hep söylendi. "Sen başkasın". Kendi kendime, iyice açılıp yüzerken, güneşlenirken, sitenin arkasındaki kayalıkardan dolaşıp, تنها yollardan bostana giderken hep düşündüm bunu. Şöyle bir şey de düşünüyorum. Kendime bir anlam bulmalıyım. Bunu, pek iyi çözemiyorum. Nasıl, hangi yöntemle düşünmem gerektiğini bilmiyorum. Çevremdeki, benimle yaşıt olanlardan başkayım. Bunu biliyorum. Peki nedir bu başkalık? Başka olunca ne oluyorum. Şurası kafamı karıştırıyor zaten: Ne olmalıyım, nasıl olmalıyım. Neye göre, neden, ne olmalıyım? Bunları çözebilmek için kitabın bana yardımcı olacağını

biliyorum. Ama kitap okumanın da bir yolu bir yöntemi olmalı. Bunu bana öğretecek hiç kimsem yok. Yazmak istiyorum, yazıyorum ama bu beni korkutuyor. Çok az şey biliyorum. Hayır hiçbir şey bilmiyorum. Yazar olabilir miyim! Yaşamımın bazı yerlerini, bir filmin parçaları gibi biriktiriyorum imgelemimde. İşte: Annem, babam, arkadaşları yaz tatilinin tadını çıkarıyorlar. Denizden sonra, büyük çınarın altında, masaları birleştirip iskambil oynuyorlar, tavla oynuyorlar. Akşamları da, gene hep birarada içiyorlar. Kimi biracı, kimi rakıcı, kimi şarapçı. Mangal yakarken, ızgara yaparken, sofraya kurarken, gülüşmeleri, şakaları birbirine karışıyor. Bazan bir sessizlik oluyor. Arkasından birdenbire kahkahalarla gülmeye başlıyorlar. Araya küçük çığlıklar, gülmenin getirdiği, garip sesler karışıyor. Ben onlarla birarada olmayı seviyorum. Aralarına karışmıyorum ama, yakınlarında olup onları izlemek hoşuma gidiyor. Her birine tek tek bakıp, konuşmalarına kulak verip, kendi kendime çeşitli şeyler düşünüyorum. Bu benim icat ettiğim bir oyun. Çoğu zaman onlardan biraz ötede, dut ağacının altındaki şezlongta, kitabımı okuyorum. Ekrem Amca'nın bir gün şöyle dediğini duymuştum.

"Bu Ayşe'ye dikkat edin. Çok başka bir çocuk bu." "Ayşe çok başka bir çocuktur" demişti annemin arkadaşı da yanındakine. Açıkça duymuştum bunu. Kente dönmüşüz çoktan. Akşamüzeri ben, dirseklerimi pencereye dayamış sokağı seyreliyorum.

Sözümü sürdürmeden önce şunu yazayım: Sokağımızı yazmak istiyorum. Neden? Bilmiyorum. Doğduğum büyüdüğüm bu kenti, bu evi, bu sokağı seviyorum. Yıllarca onlarla birarada oldum. Onlara baktım. Onları yaşadım. Onlar benim. Onları anlatmak, biraz kendimi anlatmak, anlatırken de tanımak gibi bir şey. Öyle mi? Bunun için mi yazmak istiyorum? Tam bilemiyorum. Annemi, babamı, kardeşimi dedemi de seviyorum ama, sadece dedemi yazmak ilgimi çekiyor. Bunları düşününce kafam karışıyor, yazacağımı da şaşıyorum.

Sokağı seyreliyorum demiştim. Aşağıdan bizim sokaktan, annemin arkadaşları geçiyor. Akşamünün en güzel saatla-

ından biri. Başlarını bizim pencerelere doğru kaldırıncı beni görüyorlar. Sesleniyorlar:

"Ayşecim meraba! Nasılsın?"

"Teşekkür ederim. Kapıyı açayım mı?"

"E, annen evde mi ki?"

"Annem bugün arkadaşlarıyla."

"Doğru. Bugün cuma. Yok açma, sağol canım. Selam söyle."

"Güle güle."

Sonra yavaş sesle söylenen o sözler gene.

"Bambaşka bir çocuktur bu Ayşe. Bambaşka."

Özellikle o günü, bu sözleri sık sık anımsarım. Sanırım, herkesin benden, 'olağanın dışında', 'başka', 'değişik', 'ayrıcalığı olan biri' olarak söz etmesi, ilk o gün, birdenbire ilgimi, dikkatimi çekmişti.

Ercan'la, kıyı boyunca yürürken, Ercan da aşağı yukarı bunlara benzer şeyler söylemişti hiç unutmadığım. Demişti ki:

"Sitedeki kızlardan hiçbirleriyle bu yürüyüşün tadı çıkmaz. Ama, sen başkasın." Annesi öyle düşünmüyordu ama ne yazık ki. O akşamüzeri iki saatlik bir yürüyüşten sonra, yorgunluktan dudaklarımız kurumuş bir halde döndüğümüzde, bizi, danışma kulübesinin önünde karşıladı. Ellerini eteğinin cebine sokmuş, kaşları çatık, ters bir suratla bakıyordu ikimize de. Bana çok sevimsiz göründü. Oysa güzeldi.

"Ercan ona benziyor" diye düşünürdüm hep. Kumral, açık renk gözlü, düzgün beyaz dişleri olan bir yüz. Sesi iyi değildi. İnce, renksiz, sıradan bir ses. Oysa annemin sesi kalındır. Kalın, tınısı çok hoş bir ses. Yumuşak bir ses. "Öte yakanın bulutu, beri yakayı бүrүdү..." diye coştuğu zamanlar hele!

"Ercan sen beni çıldirtmek mı istiyorsun? Nerelerdesin? İnsan bir haber verir!" Çok terslenemiyordu. Ercan'dan biraz çekiniyor gibi geldi bana. Ercan kıpkırmızı oldu. Sesini çıkarmadı. Gülümsedi. Sesinden kızıp kızmadığını anlayamadım. Annesine pek aldırmıyordu galiba. Sadece, "Meraklı taze!" dedi. Ben hemen izin isteyip ayrıldım. Annesinin, dudaklarını бүzүp, gözlerini kısarak bana bir bakışı var, içime, anlatamadığım, ağlama duygusu veren bir sızı yayılıyor o zaman. Hiçbir

şey yapamıyorum. Sadece oradan hemen uzaklaşmak, o bakışları görmemek istiyorum. Ercan arkamdan seslendi:

“Akşam, ateş yakıyoruz. Ben gelir alırım seni. Tamam mı?” Ne diyeceğimi bilemedim. Sadece elimi salladım belli belirsiz. Az sonra annesinin sesi bana kadar geldi. Sözde yavaş sesle konuşuyordu:

“Aman Ercan! Nerden buldun bu çirkin, kara şeyi?” Ağlamamak için dişlerimi sıkıyorum. O kadından nefret ediyorum. Bir gün de, onun bir arkadaşına, şöyle dediğini duymuştum bostan yolunda,

“Yılan gibi, sinsi bir kız. Beni gördü mü, hemen yok oluyor ortadan. Sonra bir bakıyorum, gene oğlanın dibinde bitmiş. Arsız bir şey.”

Ben, esmer, zayıf, renksiz bir kızım doğru. Ama, çirkin değilim. Cici nenem beni,

“Benim karabiber kızım” diye sever. “Nazeninim, hülyalı ipekçe kızım” derdi.

Aydın’ın çok sağlıklı bir görünüşü var. Işıltılı, renkli, canlı bir kız çocuğu o. Güldüğü zaman, dişlerine, dudaklarının rengine bakakalır insan. Biliyorum, Tanrı onu, iyi tutulmuş, güzel kabarıp özlenmiş bir hamurdan yapmış. Ama, dedemin dediğine göre, benim hamurum da, özel, arada bir denk düşen hamurdanmış. Benim esmer rengimin içindeki, bir bakışta görülemeyen, o kurutulmuş çiçek renklerini herkes anlayamazmış. Ben anlıyorum. Dedem derdi ki: “Bu öyle, tarifi belli, unu suyu koydun mu elde ediliveren, mayası tutmuş, pof pof kabarmış bir hamur değil.” Dedemle hamur işi çeşitlemeleri yapar gülerdik. Lahmacundan, tuzlu çöreğe, İstanbul simitinden, Erzurum kete çöreğine, su böreğinden, cici nenemin, üşenmeden minik minik sardığı sigara böreklerine dek giden bir çeşitleme. Tanıdıklarımızı bunlara göre tanımlardık. Falanca tam su böreği, filanca, ince açılmış fıstıklı baklava... Bazan öyle çok gülerdik ki, benim gözlerimden ağlıyormuşum gibi, dizi dizi yaşlar inerdi. Oysa benim hamurum!

Ercan’ın öyle bir annesinin olmasına ne çok üzülmüşümdür.

Bengi'nin yazdıkları beni öyle şaşırtıyor ki! Ellerimi yüzüme kapayıp, öylece kalıyorum bir zaman. Onun içinden geçenleri, özlemlerini tam bilemediğimi düşünüyorum. Bildiğim kadarıyla o dedesinin ikinci karısı olan, annesinin üvey annesini hiç görmemişti. Ama nasıl da sevgiyle 'cici nenem!' diyor.

Ben sabahlarımı sürdürüyordum.

Bir Sabah Dede Gelmişti

Dedenin geldiği o sabah, uyuşmak, uyuşup kalmak, donup kalmak, uyku gibi bir şeyin etkisinde yerinden kıpırdayamamak diye tanımlanabilir Bengi'nin durumu. Telefonu kapadıktan bir süre sonra gelen rahatlatıcı ağlama bitince, işte böyle bir durumda kalakaldı; ta kapının zili çalınca dek.

Bu sabah, ayrıntılarıyla uzun uzun yazılabilir. Anneyle baba, iki küçük kızı bırakıp gitmişlerdir. Anne, babanın onlara sahip çıkmasını, alkölü bırakmasını istemektedir. Böyle bir oldu bittiyle onu yola getireceğini sanmıştır, diye düşünüp onu aklayabiliriz. Baba da annenin iki küçük çocuğu bırakıp gideceğine asla inanmamıştır. Onun için çekip gitmiştir diyelim. Bunlar bir çocuğun belleğinde yer eden sabahlar açısından elbette önemli. Ama, bence, Bengi için asıl önemli olan, dedenin kapıdan girişiyle başlayan, neredeyse elle tutulacak denli somut, ama, anlatılması olanaksız, insanı kuvvetle, sarıp sarmalayan, rahatlatan, sanki aspirini içtiği an başağrısı yok olmuş gibi, açıklaması zor olan bir şeydi.

Bengi kapıyı açtığı zaman, öylesine ezik, öylesine solgundu ki, dede, gelip geçen çok kısa bir an şaşaladı..

"Bengi?" dedi. "Ooo, boy atmışsın sen. Değişmişsin. Bir an acabaya düştüm yahu. Gel bir sarıl bakayım Mahmut dedene." Bengi o sarılıştaki kavrayışı, dedenin saçlarını okşayan elini, saçlarını öpen sıcak soluğu hep anımsamıştır, yıllar yılı. Bir de dedenin mis gibi güzel bir kokusu olduğunu. Tütünle, tıraş kolonyası karışımı bir koku. Orada, kapının çerçevesini doldurarak, dimdik duran, beyaz bıyıkları, mavi gözleriyle, ne güzel bir de-

deydi. İnsanun yüzüne ne güzel bakıyordu. Kolunda pardösü, elinde, 'ben, pahalı bir deri bavulum' diyen bir bavul. Eve güzel-lik geldiğini hemen anlamıştı Bengi; sezmişti. Daha dedenin güzel ayakkabıya, güzel bavula, güzel çoraba tutkun olduğunu bil-miyordu oysa. Hele iç çamaşırına olan düşkünlüğünü, hiç!

Evdeki durumu öğrenince, dede, gizleyemediği bir şaşkınlıkla, bir an susup kaldı. Bavulu hâlâ elindeydi. Önce, gülerek,

"Hâlâ uyuyor mu bunlar yahu? Git kaldır şunları" demişti. Bengi, hiç yabancılık duymuyordu artık. Bir anda, dedenin etki alanına girmişti. Onun, ona böyle güzel bakan bir dedesi vardı. Bir dede! Onu koruyacağı besbelli biri. Onun için rahatça anlatıverdi. Akşamı, kavgayı, evde kimsenin bulunmadığını. Gün mü? Gün uyuyordu. Gün küçük çünkü. Gün'ün aklı pek ermiyor olanlara. Bengi onu koruyordu. Oh! Evet, dede de aynen böyle düşünüyor. Gün küçük. Uyusun. Peki bu ikisi? Ne yapacaklar şimdi?

İşte, o güçlü, o güzel duygu yavaştan kendini belli etmeye başlıyor. Dede, bavulunu bir kenara koyuyor. Pardösüsünü as-kiya asıyor. Baş ve işaret parmağını bitleştirip, bıyığının tam or-tasından yanlara doğru indirerek bıyıklarını sıvazlıyor. Sonra gülerek Bengi'ye bakıyor.

"Desene iş ikimize kaldı. Peki söyle bakalım, şimdi ne ya-pacağız?"

"Çay mı?"

"Nasıl çay mı?"

"Şey yani, sabah olunca çay içilir ya."

"Bravo! Sen akıllı kızsın be Bengi. Elbette. Bir yerden başla-mamız gerekir. Hadi çay sofrası kuralım, oturup bir güzel çay içelim. Önce şu ellerimi bir yıkayayım ben."

Bengi, içindeki sevinci anlamaya çalışmıyor. Bu anlatıla-maz bir şey. Bu adam, onun dedesi. Bengi ona her şeyi anlata-bilir, her şeyi sorabilir, her şeyi isteyebilir, hatta, becerebilse, ona şımarır bile. Babaya şımarıldığı gibi. İşte, ilk kez gülümsü-yor, başını ilk kez dik tutuyor, çekingenliği duruyor ama, göz-lerinden o korkulu, tetikte duruş yok oluyor. Yanaklarına hare hare bir pembelik geliyor. Boynunu hafifçe bükerek soruyor.

“Dedecim, sizin paranız var mı?”

Dede hiç ummadığı bu soru karşısında hızla dönerek, gözlerini kısıp bir an bakıyor bu çelimsiz küçük kıza. Sonra güzel gülüşüyle gülerek yanıtlıyor.

“Var ya! Para var. Neden?”

“Çünkü ikimizin çarşıya gidip bir şeyler almamız gerekiyor. Çünkü, evde, şey, hiç, yani zeytin falan yok. Sucuk da alabiliriz eğer siz olur derseniz, yumurta da alabiliriz. Çünkü Gün sucuklu yumurtayı çok sever.”

Dedenin yüzü bir an karışıyor. Bengi, ona bakınca, gülüşü dudaklarında kalıyor. Acaba böyle söylememesi mi gerekiyordu? Ya dede bozulduysa. Eyvah! Şimdi ne olacak? Oh! Hayır! Kötü bir şey yok. Çünkü dede gülümsüyor. “Biz seninle iyi anlaşacağız Bengi çocuk. Bak ben bunları hiç düşünemedim.” Duruyor, Bengi’ye bakıyor, başını belli belirsiz sallayarak gene gülümsüyor. Sonra kolunu dirsekten bükerek, Bengi’ye uzatıyor.

“Hadi yürü gidelim.” Baba da böyle yapardı. Bengi de, yeniden gülümsüyor. Yanakları daha da renkleniyor. Dede ona ne dedi? ‘Bengi çocuk’ dedi. Bu çok hoşuna gidiyor. Verdiği yanıt, dedenin yüzünü bir kez daha bulutlandırıyor ama, Bengi ayırdına varmıyor.

“Gün’ü merak etmeyin. Biz gelinceye dek uyanmaz. Çarşı zaten yakın.”

Bengi’nin söylediklerini almışlardı ama, söylemedikleri daha çoktu. Çarşıdan döndükleri zaman, mutfak tezgâhının üzeri, buzdolabı, her yer paketlerle, küçük naylon torbalarla dolmuştu. Üstelik daha boşaltılmamış iki üç büyük torba daha vardı. İncecik kollu, ince bacaklı, küçük bir kızın alınanları, oraya buraya taşınması, dolaplara yerleştirmeye çalışması, dedenin gözlerinin dolmasına neden oluyordu. Başına gelenleri anlaması olanaksızdı.

Genç bir adamla, genç bir kadın, korumasız iki küçük kızı, kızlarını bırakıp gitmişlerdi. Bu öylesine olmaz bir durumdu ki, dede hemen her an, ikisinden biri gelecek sanıyordu. Anne telefonda ne demişti:

“Çok çaresizim baba. Lütfen gelin. Konuşalım. Bir çare bulalım. Bu evliliği sürdürmem artık olanaksız. Rica ediyorum.” İyi de, “kızlanımı bırakıp, işi oldu bittiye getireceğim, bunlar sana kalıyor, al bu iki kızı, seksen yaşından sonra büyüüt” dememişti.

Ayrıca şu da var, kızını, bu genç kadını tanıyor muydu? Bunu trende gelirken, yol boyunca sormuştu kendine. Başını arkaya dayamış, gözlerini yummuştu. Kompartımandakiler hep uyuduğunu şandılar. Genç insanlardı. Saygılıydılar. Bu bembeyaz dalgalı saçları olan, kravatından, gergin çorabına, yumuşak derili, iyi bir mağazadan alındığı besbelli ayakkabılarından, balıksırtı spor ceketine dek, güzel giyimli, beyefendi yaşlı bey uyuyor diye düşündüklerinden, sigaralarını koridor-da içmiş, seslerini indirerek, neredeyse fısıltıyla konuşmuşlardı aralarında. O da, gözleri kapalı, arada bir dalsa da, sürekli bu soruyu düşünmüştü.

“Kim bu, benim, kızım dediğim genç kadın?” Tam böyle değil elbette. Araya giren, birbirinden ayrılması olanaksız anılar, çağrışımlar, yaşanıp geçmiş olan zamandan akılda kalan pek çok ayrıntı. Sesler, renkler, bazıları dumanlı gibi, belirsiz, bazıları ayrıntılarına dek pırl pırl resimler halinde birtakım görüntüler, ondan bundan getirilip götürülmüş dedikodularla, gerçeklerin karışıp kaynaşmasından ortaya çıkan akılda kalmış sözler, tavırlar, karşılaşmalar, mektuplar, gönderilmiş haberler, telefon konuşmaları vb vb vardı. Tümünü toplayıp, harmanlayıp, elekten geçirdin miydi de, ortada şöyle bir şey kalıyordu: Bu genç kadın onun ilk karısından olan kızıydı. Doğuşundan, -kaç yaşına kadardı- şöyle bir izlemişti büyüüyüşünü; kendi yaşamına katamadığı, bunaldığı o yıllarda...

Yok ama, bu şimdi düşüneceği bir geçmiş zaman parçası değildi. Bengi durmadan anlatıyordu. “Dedecim işte bu çaydanlık. Bakın çay kutuları şu dolabın üst gözünde. Benim boyum yetmiyor. Bu demlik. Çayı iyi suyla yapıyoruz. Ben sucuklu yumurta yapabilirim ama, sucukları güzel kesemiyorum. Bu küçük börekleri fırında ısıtabiliriz. Ben makarna pişirmeyi de biliyorum. Süzmeyi de biliyorum zaten. Dedecim bakın keşke rakı almasaydık. Çünkü bakın, annemle biz, rakıları buraya

saklamıştık. Oğoo kaç şişe var.” Çocuk sabaha, eve, günlük yaşama sahip çıkmaya çalışıyordu. Rahatlamıştı, korkusu kalmamıştı, dedesi vardı, yaşam sürüyordu. Dede, ikide bir bıyıklarını sıvazlayarak, mavi gözlerini kısıarak, Bengi’nin hallerine gülümseyerek, biraz kararsız, mutfaktaki küçük masaya çay sofraşının kurulmasına yardım etmeye çalışıyordu. Kapıda dikilen Gün’ü ilk o gördü. Gün onu görünce öyle şaşırmıştı ki, alt dudağı titreyerek, gözleri dolu dolu, sesini Bengi’ye duyurmaya çalışıyordu. Bengi dedeye bir şey söylemek için ona baktığında, onun gülümseyerek Gün’e baktığını gördü. Koşup Gün’e sarıldı. “Gün bak, dede geldi. Hadi gel yüzünü yıkayalım. Korkma, o bizim dedemiz. Yaa! Hadi gel.” Gün yere bakıyordu. Alt dudağı düzelmemişti. Bengi’ye sarılıp, yüzünü onun bacağına dayayarak saklamaya çalıştı.

Az sonra arka taraftan, banyodan Gün’ün çocuk sesinin, yarım yarım konuşmaları gelmeye başladı. Daha dedesinin kucağına çıkmamıştı. Sarılıp sarılıp öpmüyordu onu. O kucağa çıkma gününden sonra da hiç inmedi zaten. Hiçbir çocuk Gün’ün dedesini sevdiği gibi sevmemiştir. Bengi? O da çok sevdi dedesini ama, bu başka bir sevgiydi. İçinde, güven, inan, dostluk, arkadaşlık olan bir sevgi.

Çay içmek için, mutfaktaki küçük masanın çevresinde toplandıkları o ilk sabah, en zor şey Gün’ün utangaçlığını yenmek olmuştu. Başını göğsünden kaldırmıyordu. Dedeye Bengi konuşmaya başladıkları zaman, gözünün ucuyla, usulca bu yeni adama bakıyordu. Pespembe yanaklı masmavi gözlü, sapsarı saçlı tombalak bir kızdı. Dede ona bakınca, lokmasını çiğneme-yi durdurup hemen önüne bakıyordu. Bir ara Bengi,

“Dedecim” dedi, “Gün size benziyor. İkinizin de gözleri mavi.” Bu Gün’e çok garip gelmiş olmalı ki, başını kaldırıp, şaşkınlıkla dedeye baktı. O ne? Dede ona gözünün birini kırıyor. Ne komik! Küçük bir kızdı, böyle komiklikler onu güldürürdü. O da dayanamayıp güldü dedeye. Bu kadar kolaymış meğer! Dedenin uzattığı sucuğu almak için ağzını açtı, sucuğu alıp, avurdunu şişirip gene güldü. Dostluk kuruluvermişti.

Sonra, dede evi gezdi. Her odayı, tek tek, ince ince gözden geçirdi. Her yere baktı. Sonunda, kendisi için konuk odasını seçti. Elbiselerini bavuldan çıkarıp dolaba astı. Soyundu, evde giydiği pantolonunu, kazağını, yumuşak ev ayakkabılarını giydi. Tıraş takımını, diş fırçasını, tıraştan sonra sürdüğü kokusunu banyo aynasının önüne yerleştirdi. Koyu sarı havlusunu astı. Bengi'yle Gün hiç peşinden ayrılmıyorlardı. Bengi, bavulun boşaltılmasına, çamaşırların dolabın gözüne yerleştirilmesine yardım bile etti. Dede, boşalan bavulu elbise dolabının üzerine yerleştirdi, sonra bir öneride bulundu:

"Hadi şimdi balkona çıkıp oturalım. Yorulduk. Bir sabah kahvesinin tam zamanı." Başka bir şey olsa Bengi hemen atılırdı, "Dedecim, ben pişireyim mi? Pişirmesini biliyorum. Lütfen dedecim" derdi. Oysa hiç sesini çıkarmadı. Başını hafifçe yana eğerek dedeye baktı. Dede kahvesini kendi pişirmeye çok alışık olduğu için, bu kısa suskunluğun ayırdına varmadı. Bengi susmuştu, çünkü kahve pişirmeyi hiç sevmiyordu. Baba ille kahve ister, Bengi her seferinde taşırır, anne de ocağın durumunu görünce avaz avaz bağırırdı. Bunları hep yazmış Bengi. Şu mavi defterde olacak:

Çocukluğumu Yazmak İstiyorum

"Ayşe başka bir çocuk" denmesine öyle alışmıştım ki, bu bana, beni değişik gösteren bir tavır getiriyordu. Duruşumda, insanlara bakışımda, çok arkadaş edinemeyişimde, kitaplara, kâğıtlara, kalem, defter biriktirmeye olan düşkünlüğümde, çizgili dosya kâğıdını sevmeyişimde, yazımın güzel oluşunda, matematik dersini, coğrafyayı, tarihi çok sevişimde bir tuhafılık buluyordu çevremdekiler. Örneğin benim sevdiğim dersler genellikle pek sevilmeyen derslerdi. "Ben ne diye ekonomi okuyorum sanki?" diye soruyorum kendime. Filoloji okuyabilirdim. Ne diyordum, ha, Ayşe diye bir şey vardı ortalıkta. Benim dışımda, benden başka, ama aslı ben olan biri. Hiç okul birincisi olmadım ama, okulda, hep, 'Ayşe' denilen biri oldum. Sahi-

den, başka bir çocuktum galiba. Çok iyi anımsadığım, düşündüğüm zaman içimin –nedense– sızladığı bir gün var. O günü yazmak istiyorum. Yazıp kurtulmak. Yazmak benim için böyle bir şey. Yazarlar için de böyle mi acaba?

O gün, yazmak istediğim o gün, eve erken dönmüştüm okuldan. Son ders boştu. Apartman çok sessizdi. Dış kapının anahtarını unuttuğum için kapıda kalmıştım. Annemin çok güldüğü durumlardan biri. Babamla ben hep kapıda kalırız. Bu babamın çok işine gelir; arkadaşlarıyla içmeye gitmek için pek güzel, pek işe yarayan bir bahanedir çünkü. Telefonda anneme, "Yahu, güzelim, nasıl oluyor bu iş anlayamıyorum. Bu meret anahtar... Yok canım, canıma minnet olur mu, yapacak başka şey yoktu, şurada iki kadeh bir şey içelim dedik, eh sohbet de iyiydi... Yapma, ben öyle bir adam mıyım? Ne getireyim gelirken? Kızlar iyi mi? Oldu güzelim. Sen olmasan bizim halımız ne olur? Hadi canım..." der. Tam tamına böyle der. Ben babamı bilmez miyim. Annem de güler. Biz de, eğer yazsa, hemen bahçe sinemasına gideriz. Ah! Ne severdim o bahçe sinemalarını. Birer koca külah ay çekirdeyi, ya da patlamış mısır, birer şişe kola... Aydın ille iki külah isterdi. Annem bunu saçma bulunca, öyle bir huysuzluk çıkarır, öyle bir "Yaağ!" diye tuttururdu ki, sonunda alınırdı istediği. Ama, annem de, ne yapar yapar, külahın biri yerine, diyelim gofret alırdı. Anneme saçma bulduğu bir işi yaptırmak olanaksızdır. Ben bir şey istemezdim. Benim için önemli olan, ya da içimi sevinçle dolduran, üçümüzün birarada, gecenin içinde, açık havada, yıldızların altında film seyretmekti. Bir de bizim sokaktan, bizim semtten tanıdıklar varsa daha çok sevinirdim. İçimden gizlice gülerdim. Şarkı söylemek isterdim. Neden? Bilmiyorum. Annemin onlarla selamlaşması, bazılarıyla konuşması, bazılarıyla şakalaşması çok hoşuma giderdi.

Çok dağınık mı yazıyorum? Edebiyatçının anlattıklarını düşünüyorum da, ayıklamayı bilmeliyim. Bir de, şu sözü hep aklımda tutuyorum, kim olduğunu anımsayamadığım ünlü biri, arkadaşına uzun bir mektup yazmış, sonra altına bir not koymuş: "Kusura bakma, vaktim azdı, onun için uzun yazdım"

gibi bir şey... Ne var ki, ben çocukluğumu yazmak istediğim için, bu beni çok mutlu ettiği için yazıyorum. İçimdekilerin hepsini yazsam da, sonra, romanın ne olduğunu iyice öğrendikten sonra, belli kurallara göre bir ayıklama yapsam olmaz mı acaba? Çünkü aklına her geleni yazmak değil herhalde roman yazmak. Ama ben romancı olacağım. Bunu içimde, anlatamadığım çok derin bir yerlerde, duyuyorum. Ancak o zaman çok mutlu olabilirim. Kapıda kaldığımdan söz açmıştım nerele-re geldim. Evet, her zamanki gibi dış kapının anahtarını almayı unuttuğumdan kapıda kalmıştım. Hüseyin abi açsın diye kapıcı ziline bastım, yanıt gelmedi. Murat görünürlerde yoktu. Fatma Abla da o gün Kaygılı apartmanında çalışıyor olacaktı. Kapının önünde, ne yapacağımı bilemeyerek bir süre dikildim kaldım. Hava öyle güzeldi ki, içimden bir ses, 'vakit daha erken, hadi git dolaş biraz' dedi. Kırlarda, sokaklarda, yollarda kendi başıma dolaşmayı her zaman çok sevdim. Dolaşıp dururken, birden içinde pır pır bir sevinç duyar insan. Yüreği garip bir hızla atmaya başlar, elinde olmadan elinle göğsünü bastırırsın. Böyle olduğu zaman, durup düşünürüm: "Peki ne oldu şimdi? Neden sevindim birdenbire?" Düşüne düşünene yürürken, birden buluveririm: Sessizlik! Sessizlik bu. Sokakların, caddelerin gürültüsü gelmiyor buralara. Klakson sesi yok, fren gıcirtısı, egzoz patlaması, çocukların bağırıışmaları yok. Kentin uğultusu uzaklarda. Kent, yer yer parlak uçlar veren, mavi dumandan bir düş sanki. Kırlarda, o güzel sessizlik vardır. Doğanın, ancak bazılarınca duyulabilen, derin sesini saymıyorum elbette. Böyle, ne yapacağımı bilemeyerek kapının önünde dikilip dururken sokağın her günküden daha gürültülü olduğunu ayırt ettim.

"Ne var? Bugün sokakta sanki bir şeyler olmuş." Böyle bir duygu var içimde. Çevreme bakıyorum. Görünürde pek bir şey yok. Kapıcılar, köşedeki büyük bakkalın önünde toplaşmış gülüşüyorlar; her zamanki gibi. Kapıcıların karıları sırtlarını duvara verip, güneşe karşı oturmuş çorap örüyorlar. Beş tane incecik şişleri var. Şaşıyorum bu işi nasıl becerdiklerine. Çünkü

şişler çok ince, elleri çok iri. Çoğunun böyle; iri, kemikli. Oysa ben, ancak kalın şişlerle, kalın yünle örebiliyorum. Benim de tersine parmaklarım çok ince. Çocuklar hem koşuyorlar, hem bağıyorlar. Böyle çılgık atarak koşmak da bir oyun onlar için. Sayıyorum, tam on dokuz tane araba var. Çoğu Murat. Sonra Anadolu geliyor. Reno azınlıkta. Bizim arabamız yok. Ol-
sa sevinirdim. Olmadığı için üzülüyorum. Annemle babam gibi, ben de yürümeyi seviyorum. Onlar için yürümek, kent dışına çıkıp, dağlara vurmak. O da güzel ama ben kentin içinde yürümeyi de seviyorum. Uzayıp giden caddeleri bir baştan bir başa tutturup gitmek, bilmediğim sokaklara sapmak, gördüğüm her yokuşu çıkmak isterim. Pasajlara girer çıkar, mağazaların vitrinlerine baka baka yürürüm. Yollar boyunca evleri, apartmanları bir bir incelerim. Bu beni çok eğlendirir. Tanımlayamayacağım duygular içinde, yüreğim sevinçle şişer. Geniş soluklar alırım. İçimden hep gülmek gelir. Böylece kentle ilgili, anlatılması zor duygular, izlenimler biriktirerek dolaşır durum. Sevdiğim sokaklarla, sevmediğim sokakları ayrı ayrı yerleştiririm belleğime. Onların arasında, öylece, kendi kendime, bazan üzüntülü, bazan sevinçli duygular üreterek bakına bakına yürürken, durur, başımı gökyüzüne doğru kaldırarak, yüksek apartmanlara bakarım, aşağıdan yukarı. Hepsini sevmem. Apartmanların da insanlar gibi yüzleri vardır benim için. Bazılarını severim, bazılarını sevmem, bazılarında da çok rahatsız olurum. İçim sıkıntılı duygularla dolar. Bazılarının yan yana gelişi öylesine düzensiz, kötü bir yapılaşmadır ki, Baba'nın anlattıklarını anımsarım. O kargaşa bana anarşi sözcüğünü arumsatır. Bunlar çarpık çurpuk yan yana dizilmişlerdir. Ağaçsız sokaklarda, kırık asfalt, bozuk kaldırım, pis aralıklarla birarada yaşarlar. Oraya buraya çöp bidonları konmuştur. Kediler, köpekler onları devirmiş, çöpler, patlamış naylon torbalardan kaldırımlara dökülmüş, kokmaya da başlamışsa, hiç dayanmam. Bazı apartmanların yüzü çok kirlidir. Yağmurlar isleri yol yol akıtmış, boyalar dökülmüş, saçaklar kırılıp sarkmış, panjurlar rengini atmıştır. Çoğunun girişi karanlıktır. Kapıdan girer girmez elektrik yakmak gerekir. Tam, güzel bir apartman gördüm

sanırken, bir bakarsın, balkonunu tepeleme doldurmuşlardır. Kullanılmayan dolaplar, soba boruları, gaz bidonları, çöp tene-
keleri, eski sehpa, leğenler, kovalar... O balkonlara çok acı-
rım. Onları yok sayarım. Ben kendim için, güzel balkonlar bi-
riktiririm. Sevilen balkonlardır bunlar. Sessiz, ağaçlıklı, kaldı-
rılmaları düzgün, apartmanları küçük de olsa bahçeli, çiçekli, gü-
neşli sokaklarda bulunurlar. Diyelim sabah oldu. Benim bal-
konlardan biri, güneşe karşı uyanır. Sabahın bir saatında, kapı-
sı açılır, bir kadın, bir çocuk, bir de kedi çıkarlar ona. Orada du-
rur, gerinir, esner, sokağa, uzaklara bakarlar bir an. Kadın öğle-
ye doğru, güneş balkonun tam ortasında, pencerelere yansiyip
parlarken, bir kova su döker taşlarına. Süpürgeyi sapından
kavrayıp, suyu, güneşe doğru ışıktandırıp, yayarak, bir güzel
yıklar. Eski mavi havluyla bir sıkıca kurular. Sonra küçük bir
hasır iskemle koyarak, kızını kucağında kedisiyle güneşe karşı
oturtur. Kovanın dibinde kalan suyla da çiçekleri sular. O sıra-
da, karşı aralıktaki, alçak duvar kalıntısından atlayarak, köşe-
deki bakkaldan ekmek almaya gelen komşusuna, el sallayarak,
kalın dudaklı ağzıyla güler. Bir başka balkon var. Öyle yüksek-
te ki sanki gökyüzüne kurulmuş gibi. Parmaklıklarından pem-
be sakız sardunyalı sarkıyor. Başımı kaldırıp bakıyorum kısa
bir an ona. Çok uzun bakamıyorum, boynum ağrıyor çünkü.
Öylesine yukarıda. Bininci kat mı ne! O bizim olsa çıkamam,
başım döner diye düşünüyorum. Çok balkonum var. Kentin
dört bir yanında. Bir tane de bizim sokakta var örneğin. Yol üs-
tünde. Hep önünden geçiyorum. Hemen birinci katta, sokağa
çok yakın. Alt kat odanın sokağa uzanışı gibi bir şey. Kenarları
parmaklık yerine beton duvarla çevrilmiş. Duvarların kenarına
asılan demir çiçekliklerin içine saksılar oturtulmuş. Her çeşit çi-
çek var. Rengârenk. Uzaktan bakıldığı zaman renk renk benek-
lerle süslenmiş sanır insan. Kırmızı, yeşil, mavi, sarı, eflatun,
mor, pembe. Oradaki sarı saçlı genç kadın, ilgimi çekiyor. Gü-
zel bir kadın değil ama, giysilerinin rengi çok hoş. Hep benim
sevdiğim renkleri giyiyor. Hele, bol kollu, parlak, üzerinde ge-
lincikler olan beyaz bir sabahlığı var, bayılıyorum. O çok mut-
lu. Bir bebeği olacak. Karnı kocaman. Kendini koltuğa gevşekçe

birakıyor; gün boyu, ebemkuşağı renklerinden, hırkalar, patikler, başlıklar örüyor. Örgüsünü ikide bir kaldırıp, kendinden uzaklaştırarak bakıyor; iki sıra örüyor gene! Ben sokağı bir baştan öbür uca geçinceye dek bunu kimbilir kaç kez yineliyor. Hemen hemen her gün önünden geçiyorum. Bana bakıyor. Birbirimize gülümsüyoruz. Bu beni çok sevindiriyor. Ona bir gün çiçek alıp götürmeyi düşünüyorum ama, bir türlü cesaret edemiyorum. Kendi kendime, "Ben, bir ustayım" diyorum. "Güzel balkon seçme, güzel balkon biriktirme ustası!"

Bir Sabah Daha

Ben de, iz bırakmış sabahları bulup çıkarma ustasıyım o zaman. Örneğin, Gün'le dedenin büyük sevgisinin altı çizilerek, kesin olarak ortaya konduğu ilk sabah var. Yazılmalı, sabahlara eklenmeli.

Gün, ne yapıyordu uyanınca? Daha uykusu iyice dağılmadan, gözlerini açmadan, yatağının içi, ağzı burnu, her tarafı uykuya doluyken, "Bengiii!" diyordu. Bengi duymamışsa, uykusunu açamamışsa, ağlamaklı bir sesle yineliyordu,

"Yaaa! Bengiii!" Koca kız oldu, altı yaşına geldi, hiç değişmedi. Zaten altı yaşında, dört yaşında gibi gösteriyordu. Onun bebeksi davranışları, bu yüzden hiç yadırganmıyordu. Bengi'yi uyandıramamışsa, ya da Bengi yarı uyur yarı uyanık,

"Uyu uyu Gün, daha sabah olmadı" demişse, iki yanıtı vardı,

"Çişim geldi" ya da "Yanına geliceem"

Gün'ün sabahı dediğimiz o sabah, başka bir şey oldu. Gün uyandı. Yastığına sarılmış olarak, öylece bir süre sessizce yattı. Önce Bengi'yi seyretti. Karşı yatakta, o da yastığına sarılmış, yanakları pempe pembe, ağzı hafifçe aralanmış, uyuyordu. Ayır ayrı, uzun uzun tavana, perdelere, duvardaki büyük kır resmine baktı. O resmi oraya baba asmıştı. Dağlar vardı, deniz vardı, her yerde gelincikler açmıştı. Gün, ne düşündüğü belli olmayarak öylece bakıyordu. Uykusu tam açılmıştı. Durma-

dan esniyordu, küçük ağzını açarak; pembe dili, o esnerken hafifçe çukurlaşıyordu. Bir ara, dedenin hafif bir öksürüğü geldi, koridor yönünden. Gün'ün yüzünde, anlatılması zor bir aydınlanma oldu. Kalkıp oturdu yatağın içinde. Bir an düşünüyor-muş gibi durdu, sonra döndü, ayaklarını karyolasından sarkıtıp sallamaya başladı. Yüzü hep düşünceliydi. Sonunda, usulca kalktı. Önce, Bengi'ye baktı, sonra koridoru dinledi. İşaret parmağını ağzına sokup, alt dudağını aşağı doğru çekerek öylece bekledi. Yüzünden, o anlatılması zor aydınlanma yeniden geçinceye dek dineldi. Bir şeye karar verdiği anlaşılıyordu. Yekindi, gene dönüp Bengi'ye baktı. Sonra, yalınayak yola çıktı. Koridoru geçip dedenin odasına geldi. Bir süre kapıda dikilip kararsızca onun uyuyuşunu seyretti. Dede sırtüstü yatıyordu. Kollarını nevresimin üzerine çıkarmış, ellerini göğsünün üzerine gevşekçe bırakmıştı. Ağzı kapalıydı ama, soluk aldıkça dudaklarının arasından püf püf diye bir ses çıkıyordu. Kaşlarını da hafifçe çatmıştı. Gün ayaklarının ucuna basarak, dedesinin karyolasının başına geldi. Bir süre de orada durdu. Parmağı hep öyle ağzında, alt dudağını aşağı çekerek... Sonra birden karar verip, dedenin nevresimin üzerinde duran eline parmağıyla dokundu. Dede hemen gözlerini açtı. Bir an şaşaladı. Sonra, çabucak ayılıp güldü. Sordu,

"N'oldu? N'oldu benim küçük kızıma?" Gün, parmağını ağzından çekip, omuzlarını kaldırdı, durdu, bir adım geri atacakmış gibi yerinde yaylandı, sonunda, yavaşça, duyulur duyulmaz bir sesle,

"Ben senin yanına geleyim mi?" dedi. Dede, gözlerini kısarak bir an sustu, sonra, nevresimin ucunu kaldırıp, "Atla!" dedi. Bu sihirli, büyülü, gizemli, büyü bozucu, can verici bir sözcük müydü? Çünkü odada duyulup da var olur olmaz, tüm ikircimler, tüm kaygılar, çekingenlikler, duraksamalar, cesaret kırıcı, korku verici, heyecandan soluk aldırmayıcı her şey uçtu gitti, bitti gitti. Gün başka bir Gün oldu. Dedesinin kohnuna girip, yorganı üstüne çekmesi, kahkahalarla gülerek, "bı-cırdayarak" dedeyi gıdıklayarak ortalığı şenliğe boğması bir oldu. Dede neye uğradığını şaşırılmıştı. Böyle bir şeye hiç alışık

değildi. Yaşamında küçük kızlar olmamıştı. Hazırlıklı da değildi. O yalnız bir çocuktü. Haluk Şevket Bey'in mahdumu, Mahmut' tu o. Ailenin tek evladı. Küçük kızlarla, küçük çocuklarla nasıl oynanır, onların oyunlarına nasıl katılınır, onların sevincine nasıl yanıt verilir bilmiyordu ki! Bir çocukla, daha sabah açmadan, uyku sersemi, yatakta oynamak! O yüzden, Gün, yoruluncaya dek, hep savunmada kaldı. Sessiz, çekingen, hemen içine kapanan Gün gitmiş, yerine başka biri gelmişti. Çocukta anlatılamaz, coşkulu bir sevinç vardı; sevil-diğini anlamış, inanmış, sevmenin ne demek olduğunu bilmişti. Bu onu coşturuyordu. Sahip olduğu şeyi, yanaklarından, boynundan koklaya koklaya öpmek, gıdıklayıp güldürmek, sırtını kaşımak, gözlerini kapattırıp yatakta yorgana sarılıp saklanmak, onu yüzükoyun yatırtıp sırtına çıkmak... Öyle güldü, öyle sevindi, öyle boğuştu ki, sonunda dedeye sokulup uyuyakaldı. İnce kolunu dedenin boynuna atmıştı. Küçük, çelimsiz, sarı bir kızdı. Gözleri dedesi gibi masmaviydi. İyi beslenmiş, gelişmiş, kuvvetli, bir çocuk değildi ama, sağlıksız da sayılmazdı. Bilekleri, kolları incecikti. Soluk soluğa kalıp yoruluvermişti. Sevinç, sevgi, gülmek bile yormuştu onu. Mis gibi, tuhaf, dedeyi yadırgatan bir çocuk kokusuyla uyuyordu. Alnı, burnunun üzeri terlemişti. Öyle ki, bu ıslaklık alnındaki yeni çıkan ince saçlara, yüzünü yıkamış da, saçlarını sıvazlamış gibi bir görünüm vermişti.

O sabah, dede için bir karar gününün başlangıcı oldu. Onu bir zamandır uyutmayan, derin düşüncelere salan, kararsızlıklar içinde ikircimli kılan bu durumu, ne yapacaksa yapmalıydı artık. Bir sevgili varlık yok olmuştu. Onun yarısını alıp gitmişti. Ama, onun yerine, iki küçük kız vermişti yaşam ona. O onulmaz acının, o derin hüznün, melalin, boşluğun içinde filizlenen iki küçük canlı.

Onları korumalıydı. Daha kendi tam anlayamamışken, onlara, yalnızlığa dayanmayı, yaşam ne getirirse getirsin, ille ona dayanacak bir karşılık bulmanın sırrını -da, nasıl!-

Öğretmeliydi. Örneğin, evle başlayabilirdi. Bir evi olmalıydı herkesin. Çatısı, duvarları, insanın kendisine benzeyen do-

nanımıyla, kokusu, ışığı, yanan ocağı, tüten bacasıyla bir koruyucu, bir dost, bir sırdaş olan evler.

Dışarı ve içerisi vardı yaşamdaki karşıtlıkların içinde. Bir evleri olmalıydı bu iki küçük kızın ve geçimlerini sağlayacak bir gelirleri –de, nasıl!–

Dedenin de sabahları vardı elbette. İyi uyuyamıyordu. O sağlıklı, güçlü kuvvetli, sağlam yapılı bir adamdı ama, yaşı sekse sene geliyordu. Yorgundu. Bakılmaya, sevmeye, korunmaya, el üstünde tutulmaya alıştırmıştı. Her kula nasip olmayan bir aşkla sevilmişti. O küçücük esmer kadın...

Bu küçücük esmer kadın dedenin ikinci karısı. Onu da bulabilirim defterlerden birinde. “Masal gibiydi,” yazmış Bengi. Okumuştum. Sabahlardan önce onu bulup, araya koymalıyım:

Bir Gülperi Hanım Varmış

Balkon kapısını hep açardık yazın. Ev kuzeye baktığı için, hep güzel bir esinti dolaşırdı ortalarda. Dedemle, içerdeki masada karşılıklı otururduk. Dedem masaya, masada oturmayaya, sofraya çok yakışırdı. Evin içi, güven verici dingin bir havayla dolardı. İçim rahat olurdu. O kıpır kıpır eden, ne olduğunu anlayamadığım ama bana üzüntü veren duygulardan kurtulurdum. Dışarda ışıklar yanardı, bir köpek havlardı, çocuklar bağırarak koşarlardı, bir kadın kahkahayla gülerdi, esinti perdeleri havalandırıp geçerdi. Tüm bunlar bana çok güzel gelirdi.

Dedem rakısını ağır ağır içer. Küçük bir yudum alır bardağından,

“Biz” der, “gençliğimizde, daha doğrusu babamın zamanında rakı kadehle içilirdi. Kadeh dediğim, şöyle küçüktür, küçük bardak diyelim. Gene, küçük bir sürahiye konurdu rakı. Ona da karafaki denirdi. Duruyor evde. Sakladım. Babamdan zaten ne kaldı, kadehler, karafakisi, bastonu, kehribar tesbihi, takkesi ve namaz seccadesi.” Sonra çatalının ucuyla küçük bir peynir, üstüne küçük bir kavun parçası alır. Çok az yer dedem.

Ama, bence epeyce çok içiyor. Her akşam üç duble. Üçüncü dublenin sonunda dili biraz ağırlaşıyor. Anlattıklarının arasına uzun susmalar giriyor. Bazan gözlerinden yaşlar süzülüyor, bazan hafifçe uyukluyor. Bu arada ben, eski İstanbul yaşamını, Beyoğlu'nu, Rum meyhanelerini, kafeleri, saz heyetlerini, ünlü şarkıları, şarkıcıları, o zamanların ünlü filmlerini, artistlerini, tiyatroları, oyuncularını öğrenmiş oluyordum. İttihat Terakki Cemiyeti, Namık Kemal, Neyzen Teyfik, Jön Türkler, Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı, Nâzım derken, belli bir düzen içinde olmasa da, çeşitli anılarla, şiirlerle, fıkralarla karışmış da olsa yakın tarihimizi yaşıyordum.

O sohbet akşamlarında ben o ilk bardakla, ikinci bardağın ortalarına dek süren zamanın bitmesini hiç istemiyorum. O zaman içinde dedem çok neşeli, çok konuşkan oluyor. Arkasına yaslanır, rakısını içişi gibi ağır ağır anlatır. Sevgiyle dolu, dingin bir akşam vaktini yaşarız beraber. Geçmiş gitmiş bir zaman gelir aramıza. Dedemin zamanı. Dedem mi çok iyi anlatıyor, benim imgelem gücüm mü çok iyi tam bilemiyorum. Dedemin yaşayıp geçtiği o zamanın çeşitli parçalarını yaşıyoruz onunla yeniden.

Annem de binde bir katılır bize. Çünkü o hep hava karardıktan sonra gelir. Hiç akşamüzzerlerini yaşayamaz. Onun akşamüzzerleri hep iş dönüşüne raslar. Duraklarda, çarşıda, fırında, manavda geçer. Eve girer girmez, bir acele, bir telaş soyunur, elini yüzünü ve ille ayaklarını yıkar. Başka türlü dinlenemiyormuş. Sonra hemen mutfğa dalar. Yarım saata varmaz tencerede kaynayan, tavada kızaran yiyeceklerin kokusu evi doldurur. Annem bunları yaparken durmadan söylenir, toplumsal eleştirilerini bir bir sayar döker, eli yanınca bağıırır, güler, şarkı söyler. Bazı akşamlar, salonun kapısından başını uzatır, boynunu büküp yalvarır: "Ay! N'olur, bu akşam çay içelim ha? Çok yorgunum!" Bizim bu akşamüzzeri kurulan sohbetimize eğer annem de katılmışsa, hatta dedem ona da bir duble rakı koymuşsa... O akşamki sohbeti yazabilmek isterdim...

Üç kuşak birarada oluyordu. Dedem anlatıyor, annem zaman zaman araya giriyor, ben de sorular üretiyordum. Benim

sorularıyla anılar, sohbet oradan oraya atlıyor, derinleşiyor, koyulaşıyordu.

Bir Gülperi vardı üçümüzün de yaşamına karışmış, çok sevilmiş bir cicinene. Cici sözcüğünü sevmiyorum. Ama cicinene denince, değişiyor benim için.

Çok eski yıllarda bizim evde üç kadın anımsıyorum. Dedemin uzaktan akrabası mıymış neymiş. Bir gün bize gelmişler, dedem evde olmadığı halde,

“Nasıl olsa gelir. Girip bekleyelim” deyip girmişlerdi içeri. Bana sormak gereğini duymamışlardı. Böyle bir şeyi düşünmemişlerdi bile. Bu her hallerinden belli oluyordu. Bakakalmıştım. Hele konuşma biçimleri hiç hoşuma gitmemişti. Üçü de yaşlı olmalarına karşın, saçları, yüzleri boyalı, kolları, parmakları bilezikler, yüzüklerle donanmış, dudakları kırmızı, –bence süper rüküş– şişman kadınlardı. Üçünü de hiç sevmemiştim. Dedemi ille de görmek istediklerini, oturup bekleyeceklerini söylemişlerdi. Küçük bir kızdım. Bu durumlarda ne yapılacağını bilmiyordum. Ceketlerini, hırkalarını çıkarmışlar, yüznumaraya girmiş, birer bardak su istemiş, kahve yapıp yapamayacağımı sormuşlardı. Her istediklerini yapmıştım. Biraz da çekinmiştim. Bir süre içeride bir süre de balkonda oturmuş, hiç susmadan konuşmuşlardı. O konuşmaları ilgimi çekmemişti... Masanın başında oturmuş, Gün’le ikimiz resim yapmıştık. Ama, konuşmalarının bir bölümünü hiç unutmadım. Bu, cicineneyle ilgiliydi... Kadınlardan biri onu tanıyordu. Arada bir, bizden yana göz atıp, sesini iyice indirerek, aklımda kaldığı kadarıyla aşağı yukarı şöyle bir şeyler anlatmıştı:

Dedem çok yakışıklıymış. Bunlar, o zaman hepsi genç kızmış tabii, dedeme, Alafranga Mahmut derlermiş. Dedem çok güzel giyinirmiş. Zamanını hep Beyoğlu’nda geçirir, hep dansa gidermiş. Çok burnu büyükmüş. Kimselere yüz vermez, akraba kızlarını falan hiç beğenmezmiş. Sonra, bir Semiha Hala varmış. O, görümcesinin kızını, ne yapmış etmiş –kadın anlatırken alavera dalavera diyordu. Bu tanımlama çok hoşuma gitmişti, ilk kez duyuyordum, hemen defterimin bir kenarına yazmıştım– işte bu Semiha Hala, o alavera dalavera denilen şe-

yi yaparak görümcesinin kızıyla evlendirivermiş dedemi. Dedem de düğünün ertesi gece, gene soluğu Beyoğlu'nda almış. Evlendiği kız çok güzelmiş. Uzun boylu, ela gözlü, yanakları pembe, kolları bacakları dökme... -İşte bu "dökme" tanımlamasını da yazmıştım. Onu da ilk kez duyuyordum.- Ayrıca çok temizmiş. Titizmiş. Hamaratmış. Ördüğü dantellere, yaptığı yemeklere diyecek yokmuş. Ama, dedemin yıldızı barışmamış onunla. Sonra... Yıllarca sonra, dedem bana aşkını, Gülperi'sini anlattıkça, o geçmiş zaman içinde ben dedemin Gül'ünü, yaşadıkları aşk dolu zamanı anlamaya başladıkça kadının anlattıklarına gülümserim. Ben pek çok şeyi aklımda tutabiliyorum. O kadın, dedemin Gül'ünü, Gül Hanım'ıru aşağı yukarı şöyle anlatmıştı. Yineleme olacak ama, kendimi denemek, o bölümü kadının anlattıklarına yakın bir biçimde yazmak istiyorum. Nedenini bilmiyorum. Sadece, ille yazmak istiyorum. Demişti ki kadın,

"Bırak Allah aşkına sen de. Sevmem ben bu Mahmut'u. Pek makbul bir adam değildir. Gençliğinde adı bir sürü karışık işe karışmıştı zaten. Peşinde polis vardı. Moskova'ya kaçacak falan denirdi. Durmadan şiir okurlardı beybabamla karşılıklı. Bazı kitapları tavanarasına saklarmış, öyle derdi halam rahmetli.

Ona Alafranga Mahmut derdik aramızda biz kızlar. Kimse-leri beğenmez, kimselere yüz vermezdi. Nerde dans seninki orada, nerde at yarışı, seninki orada. Bir süs, bir fıyaka anlata-mam. Kırmadığı ceviz kalmadı. Hep Beyoğlu'nda, hep motor sefalarında... İlk karısı, evet, bizim Semiha halamın görümcesi-nin kızıydı. Doğru, bak Mahmut istemedi, nemelazım şimdi, biraz zorla oldu ama, Semiha Halamı bilirsiniz, alavera dalave-ra, düğünü yapıp kızı soktular koynuna. Daha ilk geceden na bunların anası doğdu işte ondan. Semiha Halamın kızı, çok gü-zeldi canım. Boy bos, sultan gibi kızdı doğrusu. Temiz, titiz. Elinden sabunlu bez düşmezdi. Her yer pırıl pırıl. Bir yemekler yapar, bir sofralar kurardı Mahmut'a anlatamam. Gelgelelim, Mahmut'un hiç yıldızı barışmadı derlerdi o zamanlar. Daha ev-lendiğinin ikinci gecesı ver elini Beyoğlu. Bir daha da eve gir-memiş doğru dürüst. Okumuş kız değildi tamam ama, tam bir

ev kızıydı. Ama Mahmut çok çapkındı çok! Sonra da o kadına tutuldu, kızı kucağında çocuğuyla bıraktığı gibi...

Kara sevda falan dedilerdi o zaman. Ben sonradan gördüm kanyı. Vallahi çingene maşası gibi bir şeydi. Sıska, kara, ufak tefek bir şey. Mahmut yakışıklıdır bilirsiniz. Altınbaş derdik biz ona aramızda. Boylu, ince, kibar. Beyzâdedir canım. Ne anladı o karıdan bilmem. Tapardı kadına canım. Kadını da görse- niz, evi şöyle üstünden uydur kaydır bir toparlar, akşamüzeri hemen, şöyle bir iki lokma bir şey hazırlar, yumurta kırar, cacık yapar, acele bir köfte yoğurur çıkarırdı adama. Ama ya saçın- da, ya yakasında ille bir gül! Gözler sürmeli. Yok, gözleri gü- zeldi. Işıl ışıl kara gözler, Allahtan dalgalı saçlar, bir güldü müydü bembeyaz dişler... Dediklerine göre çok bilgiliymiş. Ge- ceyarlarına dek bir içki bir kıyamet, kah kah kik kih. Kanun ça- larmış. Mahmut'un sesi vardır bilirsiniz, eh onunki de fena de- ğilmiş, artık bir şarkılar, sabahlarca bıdır bıdır konuşup gülüş- meler... Nerden bulurlardı o kadar lafı bilmem.

Bu erkek milleti! İşte..."

Oysa benim için bir balkonu Gülperi nenem. -Ben onu hiç görmedim. Öldüğünde küçüktüm zaten- İstanbul'da bir balkon. Büyük bir İstanbul caddesinden, denize doğru sapan sokaklardan birinde, bahçe içinde, iki katlı ahşap bir evin bal- konu. Ahşap bir ev. Ben tahta ev diyorum. Tahta ev demek ba- na masal tadı veriyor. Ahşap sözcüğü bende hiç bir çağrışım yapmıyor. Bahçe duvarı taştan örülmüştür. Üzerinden güller, sarmaşıklar, leylaklar yaseminler birbirine karışarak, duvarı boydan boya kaplayıp sokağa taşar. Sanki böyle bir şey ola- mazmış, böyle bir güzellik ancak bir filmde görülebilirmiş, ya da bir renkli resimde gibi bir duygu gelir bana. Apartmanlara öyle alışmışım ki, gözüm böyle güzel bir şey görünce şaşırıyo- rum. İnanamıyorum. Öyle hayran oluyorum ki, ağzım açık ka- lıyor. Bahçe kapısından girince, daha çingırağın çingırdaması bitmeden, balkon görülür. Bahçenin yeşilliklerine, denize karşı kurulup oturmuş bir balkon. Gördüğüm en geniş balkondur bu. Küçük bir oda neredeyse. Önü parmaklıklı, her bir yanı çi- çek saksılarıyla donanmış bir balkon. Burası bir oturma odası-

dir. Çünkü tentesi onu hep gölgeler. Bir köşede sedir, bir köşede dikiş makinesi, ortada küçük yemek masası, sandalyeleri, bir köşede salıncaklı sandalye. Radyonun bile yeri vardır. Salıncaklı sandalyenin yanındaki yuvarlak, büyücek sehpanın üzeri. Dedenin sigara paketi, tablası, gazeteleri de orada durur. Kapısı büyük sofaya açılır. Sofa loştur. Dedemin sofayı anlatıp anlatmadığını, bir özelliği olup olmadığını anımsamıyorum. Herhalde öyledir diye düşünüyorum.

Gül Hanım, sabah erkenden uyanır. Hemen aşağı mutfığa iner, yarı yarıya kapalı gözleri uyku dolu olarak, ocağı yakıp çay suyunu koyar. Elini yüzünü yıkayıp, saçlarını fırçalayıp taradıktan sonra, bir acele yanaklarını renklendirir, gözlerinin sürmesini çeker. Aynada kendine şöyle bir bakar. Şimdi sıra balkonda, kahvaltılık sofrasının kurulmasından önce çiçeklerle 'hemhal olma' zamanıdır. Neden bu saksıların hepsinin toprağı böyle kabartılmış, sulanmıştır! Neden hiçbir saksıda sararmış bir yaprak yoktur! Neden bu çiçekleri görenler bir an için kendilerini cennette sanırlar! Hepsi Gül Hanım'ın sevgisinden. O ince esmer elleri hiç eksik olmaz onların üzerinden. Bir de bir dua gibi yinelenen o sevgi sözleri!

"Aman aman bu da açmış. Aman bu da açmış. Aa! Şu ser-seriye bakar mısınız! Tam iki aydır bekletiyordu beni. Seni utanmaz seni. Açmadı açmadı da, şu pembeye bakın şimdi; tam şeker pembesi. Çocukluğumda, Manastırlı bir Gülnaz teyzemiz vardı, yaşıyorsa kulakları çınlasın, pembeye baylırdı. Son gördüğümde, seksen beşinde falandı, inanın hâlâ pembe yemeni bağlıyordu. Ah ah, bu sabah mineler de coşmuş. Aman benim güzellerim, pıtrak gibi vallahi, çıldırmış bunlar canım. Güneşe âşık hepsi. Cilvelere bakın. Biz mine deriz ama, Madam Evdoksiya bunlara 'floksera' der. Bu ad benim çok hoşuma gidiyor."

Ah! Neden o günlere yetişmedim ben!

Onları görür gibi olurum düşündüğüm zaman. Dedem ya-zın genellikle kırık beyaz takım elbise giyermiş. Kravatları çok şık ve gömlekleri ille çizgili olurmuş. Cicinenem hele, semtin en güzel giyinenlerindenmiş. Uçuk sarı, kalın ipek bir pardö-

sü, yakasında, yürüdükçe titreşen minik bir demet çiçek, saçlar kısa, bukleleri kulaklarının orasında burasında, ellerinde beyaz file eldivenler, beyaz yüksek topuklu ayakkabılar, dudaklar kıpkırmızı boyanmış. Bir yürüyüşü, bir bakışı bir gülüşü var ki!

Dedem günün birinde, iskeleye koşar adım, soluk soluğa gelmiş ama vapura yetişememiş. Koca iskelede bir dedem bir de incecik, çok şık bir genç kız kalakalmışlar. Dedem kıza göz ucuyula şöyle bir bakmış, sonra artık gözünü ondan hiç alamamış.

Cicinenem de ona bakmış, sanki giden vapura bakıyormuş gibi yaparak, şaşırıp kalmış. İçinden bir dua gibi yineliyormuş, "Allahın Allahım" diyor. "Nasıl da yarattın bu güzel insanı. Kurban olduğum Allahım, şu boyunun, şu duruşunun, şu gazeteyi katlayışının güzelliğine bakın. Ne güzel insan. Ne güzel bıyıkları, ne güzel bakışı var. Gidip sokulacaksın, koklayıp öpeceksin, okşayacaksın."

Dedem de, içinden diyor ki, "Tanrım, bu kara kuru, ufacık tefecik kızda ne var böyle. Ne güzel bakıyor. Gözleri ne kadar ışıklı. Kıpır kıpır, bir o yana, bir bu yana. Duruşu, bakışı ne çok şey anlatıyor insana. Sanki bir şarkı, sanki şu martılardan biri."

O hiç yaşlanmamıştı. Bana derdi ki, "Dara düştüğün zaman benim güzel ipek kızım, -neşeyle çınladığı zaman bile, demlenmiş bir ses yakıştırıyorum ona; insanı dinlendiren- hemen yaşadığın güzel günleri, güzel insanları, güzel şarkıları düşün. Sevdığın şarkıları söyle. Ay ışığını, yolculuklarda geçtiğiniz yerlerde gördüğün dağları, ovaları, doğanın güzelliklerini, renklerini düşün. Çiçek kokularını, ben leylak kokusuna bayılırım. Fırının önünden geçerken duyduğun o ekmek kokusu yok mu hele, bir de kavrulmakta olan kahveninki..."

Dedem ne güzel anlatırdı. O anlatırken insan gibi insan olmanın, 'vakur' olmanın, yaşamına bir anlam biçerek, ondan ne olursa olsun vazgeçmemenin, boyun eğmemenin, özgür olmanın zor, yokuş yukarı, taşlı topraklı yolları geçerdi, gözümün önünden ama garip bir güçlenme, bilgili olmaktan gelen kavi bir duyguyla dolardım.

Dedem anlatırken ne güzel dalar. Dudağının kenarını ısıarak ağlamasını nasıl geçiştirirdi ah!

Bir ah da ben çekmeliyim...

Geçen gün, tepedeki çamlıkta, bir kır kahvesindeydim.

Açık mavi deniz renginin ve güneş sarısı bir ışığın içinde yapayalnız, düşünceler içinde öylece oturuyordum.

Bir ara, az ötedeki masada oturan iki genç kıza takıldı gözlerim. Önce öylece bakıp geçtim. Ama bir süre sonra, üçüncü bardak çayımı içerken, o güleç yüzlü garsondan limon istediğimde, bir kez daha baktım. İçimdeki sevinmeye benzeyen duygunun izini sürerken "A!" dedim yüksek sesle. Bengi'yle Gün bu.

Benim Bengi, benim Gün. İçim sızladı. Gene aklıma, gene yüreğime düştüler.

Bengi'yi dedesi büyüttü demek doğrudur ama, pek sıradan olur. Kendisine verilen zamanı kendi gönlünce yaşamış, aşkı tanımış, sonra da düş mü gerçek mi bilemediği bir acının, bir ölüm acısının içindeyken, tanrısal bir ödül olan iki küçük çocuk karışmış yaşamına. O iki küçük çocuk da nedenleri şu ya da bu, zamanın bir yerinde kimsesiz, çaresiz, korktukları bir boşluğun içindeyken gene o tanrısal güç dedeyi vermiş onlara.

Roman bu yaşananlar yazılınca örgü tamamlanacak. Bu yaşananların daha akşamları var, ince ayrıntılarla örülmüş nice anıları var...

Dede var önce. Çocukları biçimlendiren. Peki o nasıl bir dedeydi? Neydi dünya görüşü? Çocuklara neler geçti ondan? Yedi yaşına değin biriktirdikleri de var ayrıca. Nasıl büyüdüler. Bir aile oluşturdular mı. Yoksa hep eksik bir yaşamın tedirginliği mi vardı o güvenin içinde. Gün'ün iki sorusu var, Bengi'nin hiç unutamadığı; içine işlemiş. Bir akşamüzeri, hava gamlanırken iki kardeş balkonda oturmuş, bir arkadaşıyla buluşmaya gitmiş olan dedeyi bekliyorlardı. Gün, birden, uzun bir susuşun ardından, hafif bir sesle sordu "Bengi, hgiüh Allah korusun, dedem ölürse biz ne oluruz! Di mi?" Bir de şu: "Bengi, sen büyüyünce evleneceksin ya, peki o zaman ben ne olacağım?"

Sonra, zamanlardan bir zaman geldi, dede öldü.

Dede öldüğünde, yaşamları hakkında kararları olan, geçmişleri düzenlenmiş, çevrelerini, içinde yaşadıkları coğrafyayı, toplumlarını, insanların tanımanın yolunu yordamını öğrenmiş iki genç kız olarak, dedenin onlar için satın aldığı o çok sevdikleri evlerinin kapısını açıp, girdiler içeri, kapılarını sıkıca kapadılar.

Ev onları, onlar evi hep sevmişlerdir, çok sevmişlerdir.

Bir evi sevmenin, bir semtli olmanın tadını çıkarmacasına yakmışlardır ışıklarını. Arkadaşlarını, sevdikleri bir iki –ikiyi geçmez– apartman komşusunu, kitaplarını –paraları olunca yeni kitaplık yaptırmayı düşünerek– düşlerini, isteklerini, sevgilerini, abla kardeş, ana kız karışımı, sevgiden de öte, gizemli, kutsal sözcüklerini de içeren bağılıklarını, birbirlerine olan düşkünlüklerini, onları çevrelerinin yozlaşmasından koruyan, dededen gelen, ondan geçen bozulmamış değerleri koruyarak kurdukları yaşamlarını bir masal gibi yaşamaya başlamışlardır.

Ben burada bırakıyorum. Dokumada eksik ilmikler var.

Bellekte iz bırakan akşamlar da yazılınca, ayrıntı döküntüleri biraraya toparlanıp düzene konunca tamamlanacaktı.

Bizim kültürümüzde denir ki, “Bugünün işini yarına bırakma.” Doğrudur. Bu roman –bu bir roman mı? Romanı nasıl tanımlamalı bu 2000’li yıllarda– bunun en güzel örneği.

70’li yıllarda başlanılmış, adına *Alagün Çocukları* denmiş, Çocuklar için tasarlanmış bir ırmak romanın son halkasıydı o.

Sürdürülemedi. İlkokul öncesinde başlamıştı romandaki çocuklar edebiyat dünyasında yaşamaya. On iki kitaplık bir dizinin içinde, ilkokul, ortaokul, lise yıllarında büyüyecek, bilinçlenecek, kişilikleri gelişecek, söyleyecek sözleri olacaktı yaşam üzerine.

Olamadı. Olamazdı. Bu 2000’li yıllara gelirken Türk toplumu büyük bir karmaşanın içindeydi. Memlekette terör vardı. Sıkıyönetimler, yasaklar, tutuklanmalar, işkenceler, yolsuzluklar... Bu kargaşada, tutuklanan anneler, babalar, ablalar, ağabeyler. Basılan, altüst edilen evler, devrilen kitaplıklar, polisler, silahlar, sıkılmış dişler, sapsarı olmuş yüzler, eli ayağı çözülmüş

müş yaşlı dedeler, büyükanneler vardı. Bu çocuklar onları görerek, o günleri yaşayarak büyüyeceklerdi.

Üstelik, bütün çiçekler önce solmuş sonra kurumuştı evlerde.

Tüm bunları yazmak olacak iş değildi. İnsanın sözünü soğukluğunu kesen, sansür denilen şey varken, ne yazabilirdin ne bastırabilirdin.

Bebekliklerinden başlanmıştı yazılmaya, orada kaldı. Köpüğü kesildi. Ne yapılsa tutturulamadı. 1975'ten bu yana 1975 bin kez ele alındı bırakıldı.

İstiyorum ki, bu yazdıklarımı okuyup sevenler, işi sürdürsünler gönülleri nasıl çekerse. Eksikleri tamamlayıp, geri kalanını dokusunlar, kendileri için.

Araya giren bunca yılın, yüreğimizde çökelip kalmış, zorlukla taşınan ağır yükü iyice yıpratmış duygularımı. Yeniden tutturamıyorum. İşin sıkıntılı yanı kurtulamıyorum da.

Birgün belki, akşamları yazmaya başlayarak sürdürebilirim. Belki Bengi de... Kimbilir...

“... Bengi’yi dedesi büyüttü demek doğrudur ama, pek sıradan olur. Kendisine verilen zamanı kendi gönlünce yaşamış, aşkı tanımış, sonra da düş mü gerçek mi bilemediği bir acının, bir ölüm acısının içindeyken, tanrısal bir ödül olan iki küçük çocuk karışmış yaşamına. O iki küçük çocuk da nedenleri şu ya da bu, zamanın bir yerinde kimsesiz, çaresiz, korktukları bir boşluğun içindeyken gene o tanrısal güç dedeyi vermiş onlara.”

Bengi ve Gün... Parçalanmış bir ailenin ayakta kalmaya çalışan, birbirine sımsıkı kenetlenmiş iki küçük bireyi... Bengi küçücük bedeni ama kocaman kalbiyle sarılıyor kardeşine, evine, anne ve babasından geriye kalanlara... Sevgi ve bağlılık çatısı kuruyor terkedilmiş yuvanın üstüne. Çok sevdiği dedesinin de yardımıyla başarıyor, hayatındaki her sabahı mutluluk veren yeni bir sabaha dönüştürmeyi.

“İstiyorum ki, bu yazdıklarımı okuyup sevenler, işi sürdürsünler gönülleri nasıl çekerse. Eksikleri tamamlayıp, geri kalanını dokusunlar...” diyen Nezihe Meriç’in son romanı *Alacaceren* Bengi ve Gün’ü hayatınızın unutulmaz parçaları yapacak.

ISBN 978-975-08-0532-1

9 789750 805325

9 TL

KDV'den
muafır.